

ТЕТЯНА ШАРГУН

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ
(У ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ)**

Монографія

Львів – 2017

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. ЛАЗАРЯНА**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ТЕТЯНА ШАРГУН

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
В УКРАЇНІ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)**

Монографія

Львів
«СПОЛОМ»

2017

Рекомендовано до друку Вченою радою Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (протокол №2 від 25.09. 2017 р.)

Рецензенти:

- Л. М. Романишина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;
- В. О. Вихрущ**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та соціального управління Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»;
- О. В. Невмержицька**, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Шаргун, Тетяна Олексіївна.

Підготовка майбутніх фахівців залізничного транспорту в Україні (XIX – початок XX століття): монографія / Т. О. Шаргун. – Львів: СПОЛОМ, 2017. – 448 с.: рис. – Бібліогр.: с. 335-365 (452 назви). – ISBN 978-966-919-311-7.

У монографії висвітлено проблеми розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту України в історико-педагогічній ретроспективі, визначено й розкрито соціально-економічні, структурно-організаційні, змістовно-технологічні чинники впливу на її розвиток у різних соціально-економічних системах держав (Австро-Угорщина, Російська імперія, Польща, СРСР), до яких входила територія України у різні епохи. З'ясовано нормативно-правові аспекти функціонування і забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту у XIX – на початку XX ст. в Україні. Розроблено рекомендації щодо можливості творчого використання конструктивних ідей виявленого досвіду в умовах інтеграції вищої освіти України в світовий освітній простір.

Для науково-педагогічних працівників, викладачів, докторантів, аспірантів та студентів.

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень	5
Вступ	6
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи дослідження	20
1.1. Філософсько-методологічні основи дослідження	20
1.2. Розвиток методологічних підходів до підготовки фахівців залізничного транспорту в досліджуваний період	39
1.3. Професійна підготовка фахівців залізничного транспорту як історико-педагогічна проблема	63
Висновки до першого розділу	78
Розділ 2. Періодизація процесу підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні та його розвиток в Західній Україні за часів Австро-Угорської імперії	82
2.1. Періодизація історичного розвитку підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні	82
2.2. Передумови становлення залізничної галузі та підготовки фахівців залізничного транспорту в першій половині XIX століття в Західній Україні за часів Австро-Угорської доби	97
2.3. Розвиток професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в Західній Україні за часів Австро-Угорської та Польської доби (друга половина XIX – початок XX століття)	112
Висновки до другого розділу	147
Розділ 3. Розвиток професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю в Наддніпрянській Україні у XIX столітті	151
3.1. Класифікація історичних джерел	151
3.2. Витоки професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю в Наддніпрянській Україні (перша половина XIX століття)	166
3.3. Становлення професійної підготовки фахівців залізничного профілю в Наддніпрянській Україні (друга половина XIX століття)	178
Висновки до третього розділу	192
Розділ 4. Проблема професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю в Наддніпрянській Україні на початку XX століття	196
4.1. Система підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні за часів царської Росії (1900–1917 рр.): загальний огляд і вища школа	196
4.2. Особливості підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні у 20–30-х роках XX століття	212
4.3. Проблеми підготовки фахівців середньої та початкової ланки для залізничної галузі в Україні на початку XX століття	221
Висновки до четвертого розділу	240

Розділ 5. Узагальнення історичного досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту у ХІХ – на початку ХХ століття та можливості його творчого використання у сучасних умовах.....	244
5.1. Порівняльний аналіз підготовки фахівців для залізничної галузі у ХІХ – на початку ХХ століття в Україні	244
5.2. Еволюція педагогічних систем і концепцій навчання ХІХ – початку ХХ століття в контексті підготовки майбутніх залізничників.....	263
5.3. Можливості використання історичного досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в контексті сучасних освітніх систем.....	290
Висновки до п'ятого розділу	322
Загальні висновки.....	326
Список використаних джерел	335
Додатки.....	366

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ДПТ – Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту
(станом на 1933 р.)

ЗУНР – Західно-Українська Народна Республіка

ІКІШС – Інститут Корпусу інженерів шляхів сполучення

ІРТТ – Імператорське російське технічне товариство

КІТ – Київський інститут інженерів залізничного транспорту (станом на 1933 р.)

КПІ – Київський політехнічний інститут Імператора Олександра II

ЛІЗТ – Ленінградський інститут інженерів залізничного транспорту
(станом на 1933 р.)

МПТ – Московський інститут інженерів залізничного транспорту (станом на 1933 р.)

МШС – Міністерство шляхів сполучення

НКШС – Народний комісаріат шляхів сполучення

НТБ – науково-технічна бібліотека

ПТЕ – Правила технічної експлуатації залізниць загального користування

CFR – залізничні колії Румунії

СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік

УкрГоловпрофос – Головний комітет професійно-технічної освіти України

ХІТ – Харківський інститут інженерів залізничного транспорту (станом на 1933 р.)

РКР – Polskie Kolej Panstwowe

ВСТУП

Актуальність теми. Наш час характеризується тенденцією до розширення історико-педагогічних досліджень і спробами об'єктивно й неупереджено дослідити, проаналізувати й творчо використати набутий у певній галузі досвід. Глибокі соціальні, духовні й економічні зрушення, які відбуваються сьогодні в Україні, вимагають радикальної трансформації професійної освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір. Звертання до історичного минулого є не тільки доцільним і виправданим, а й актуальним і необхідним для розв'язання нагальних потреб сьогодення.

Професійна підготовка майбутніх фахівців залізничного транспорту завжди мала для суспільства важливе значення, особливо підготовка інженера. Так, процеси, що відбувалися наприкінці XIX – на початку XX століть (перш за все технічне оновлення та переозброєння армії), і суспільно-політичні події (Перша світова війна, революції 1905 і 1917 років тощо) зумовили напрями та темпи розвитку залізничної галузі на майбутні десятиліття.

У XIX – на початку XX століття відбувалися докорінні зміни в педагогічній теорії й практиці підготовки фахівців. Цей історичний період і накопичений у ньому досвід розкривають особливості розвитку теорії і практики навчання, що були пов'язані зі зміною як суспільного устрою України, так і освітніх парадигм. В умовах ринкової економіки сучасний висококваліфікований фахівець має бути не тільки спеціалістом у професійній сфері, а й високоморальною, духовною, культурною людиною, представником національної гуманітарно-технічної еліти.

Сьогодні на світовій арені спостерігається гостра конкуренція на ринку праці як серед роботодавців, так і серед претендентів на робочі місця: з одного боку, ринок потребує спеціалістів, які мають підготовку за кількома суміжними спеціальностями, готових до процесу самоосвіти й підвищення кваліфікації, а з

другого – працівники обирають роботодавців, які спроможні забезпечити відповідний технічний рівень організації та мотивації праці.

Залізничний транспорт як важлива складова економіки держави і особлива галузь матеріального виробництва здійснює вплив на розвиток інших сфер. Він є міжнародною галуззю і має низку специфічних особливостей. Зростання престижу професії залізничника істотно змінює погляди на технічні спеціальності. Розв'язання проблем формування кадрового потенціалу для залізничної галузі лежить у площині тісної співпраці галузевих підприємств (виробничої бази) із профільними навчальними закладами, у тому числі й курсами підвищення кваліфікації. Прикладом цьому є більш ніж 150-річний історичний досвід існування ступеневої системи навчальних закладів галузевого залізничного підпорядкування.

Тому сучасна система підготовки спеціалістів для залізничної галузі повинна враховувати як реалії ринку праці, так і світові тенденції організації системи підготовки, які диктуються перш за все активним входженням України до європейського освітнього й інформаційного простору. Сучасні спеціалісти залізничного транспорту – це висококваліфіковані фахівці, що пов'язані з високим рівнем технології, автоматизацією і комп'ютеризацією сучасної колії та рухомого складу. Для працівників цієї галузі є характерним ускладнення трудових функцій, зростання значущості інтелектуальних методів у професійній діяльності.

У науково-педагогічній і спеціальній літературі досліджувалися питання підготовки гуманітарно-технічної еліти (О. Пономарьов, О. Романовський [271; 272], Л. Товажнянський, В. Солодков [290]), підготовки кадрів для залізничної галузі (І. Агієнко, В. Компанієць, І. Толокнєв, М. Коваль [132], С. Богатчук, О. Хамуляк, І. Карамшук) та інші. Над проблемами сучасної інженерної освіти працюють Г. Акрадов [6], В. Батоврін [20], В. Олексенко [219], О. Романовський [269], О. Коваленко; над розвитком теоретико-методичних основ цілеспрямованої

педагогічної діяльності з формування конкурентоздатних майбутніх інженерів в умовах інноваційного розвитку суспільства – О. Ігнатюк, Р. Сущенко [302; 303] та інші.

Питання становлення і розвитку залізничного транспорту вивчали І. Агієнко, Е. Белінський, А. Гороховський, П. Гранкін, Г. Кірпа, А. Куліш, П. Лазечко, С. Приймук, О. Пшінько, Ю. Романишин, А. Соловійова, І. Сьомочкін, Ю. Томін, А. Чухно, О. Шаригіна, Г. Шрамко та інші.

Над вирішенням сучасних завдань залізничної галузі працюють Ю. Бараш [19], А. Белова [21], Н. Корольова, В. Копитко [144], Н. Соколовська, А. Слободян, А. Толстова [311], А. Хахлюк та інші.

Періодизацію професійної підготовки фахівців залізничного транспорту висвітлено у працях А. Бабичкова, Е. Белінського, А. Веселова, В. Виргінського, І. Гурія, С. Кульчицького, А. Погребинського, Н. Соколовської [288], В. Сологубова, Ф. Ткаченка, О. Хамуляк та інші.

У науковому просторі зроблені дослідження з вищої освіти в Україні (Я. Болюбаш, Н. Ничкало [210], А. Похресник [240], П. Саух [279], Є. Суліма [298], Т. Сущенко [305; 306], В. Кремень [155], В. Андрущенко [10]), а також з професійно-технічної освіти (С. Зяблова, О. Хамуляк, М. Пузанов, Г. Терещенко, М. Бабенко).

У науково-педагогічній літературі розглядаються питання про гуманітаризацію і гуманізацію інженерної освіти (В. Середя, Т. Сущенко [304], С. Теслюк, В. Андрущенко [8; 9], Н. Буланкіна [32]), про розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця (С. Сисоєва [285], Т. Дмитренко [264], І. Бех [22]). Значна увага приділяється психолого-педагогічній підготовці у ВНЗ (В. Козаков, Н. Нечаєв [207], Г. Балл [17], З. Решетова [260], В. Рибалка [261; 262] та інші).

Аналіз низки наукових праць свідчить про те, що вони містять певний фактичний матеріал і можуть бути джерелом для нашого дослідження. Зокрема, це роботи таких учених як, Г. Гринько, Т. Завгородня, І. Зайченко [102], А. Куліш, Ю. Курносов,

В. Кушнір [164], А. Бондар, В. Липинський, В. Лук'янова, І. Козловська, М. Мірошниченко, Я. Ряппо, Л. Сушенцева [301], О. Глаустерн, І. Яшук [402], Б. Гершунський [232], М. Чепіль [336], І. Шоробура [397], О. Шевнюк [396] та інші.

Теоретичну основу дослідження становлять праці з філософії освіти (В. Андрущенко, І Зязюн, В. Кремень [153; 154] та інші), теорії неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, Н. Ничкало, С. Сисоева та інші), з педагогіки вищої освіти України (А. Алексюк [7], О. Сухомлинська [299; 300], С. Гончаренко, Л. Романишина [268], В. Вихрущ, Т. Завгородня [99], В. Майборода [179] та інші).

Розвитку освіти в Україні у ХІХ – на початку ХХ століття присвячені праці Е. Степанович, В. Кізченко, В. Молчанова, А. Шайнер, О. Невмержицької [206] та інші.

Для реалізації завдань дослідження також важливе місце має досвід дослідників початку минулого століття (А. Ларіонов, Н. Кислинський, М. Лисковський, Є. Трубецької, П. Виноградов, П. Мілюков, Я. Шотлендер та інші), тому архівні матеріали стали вагомю базою нашого дослідження.

Матеріали першоджерел зарубіжних дослідників допомагають глибше вивчити досліджувану проблему.

Аналіз наукового доробку і сучасного стану в підготовці фахівців залізничного транспорту України дозволив виявити низку суперечностей між:

- сучасними вимогами до теоретико-методичного обґрунтування професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту і рівнем реальної теоретичної розробленості проблем підготовки фахівців у навчальних закладах залізничного профілю;
- необхідністю реформування системи професійної підготовки залізничника та неповнотою поширення досвіду вирішення цього питання;
- нагальною потребою модернізації професійної підготовки майбутніх залізничників і недостатньою екстраполяцією

досягнень професійного вишколу минулого в сучасних навчальних закладах;

- важливістю осмислення історичного досвіду розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту і незначною кількістю історико-педагогічних досліджень цієї проблеми;
- наявністю значного позитивного досвіду підготовки залізничників у XIX – на початку XX століття і недостатнім ступенем дослідження можливостей його використання на сучасному етапі.

Це окреслює проблему вивчення стану теорії та практики підготовки майбутніх залізничників протягом XIX і на початку XX століття. Досвід підготовки залізничників в Україні характеризується численними соціально-освітніми реформаторськими зрушеннями, інтенсивним розвитком науки, кардинальними змінами в самій галузі залізничного транспорту, що й обумовлює актуальність нашого дослідження.

Водночас опубліковані праці недостатньо характеризують генезу здійснення підготовки майбутніх залізничників у навчальних закладах України в XIX – на початку XX століть, у них не простежено в динаміці її становлення і розвиток; не досліджено вплив основних подій, що відбувалися в залізничній галузі, на розвиток професійної підготовки фахівців залізничного транспорту в XIX – на початку XX століть та які особливості були притаманні системам підготовки фахівців в умовах держав із різними суспільними устроями, до складу яких на той час входила Україна.

Усе це потребує детального вивчення як у плані виявлення історичного значення аналізованих подій, так і в ракурсі врахування позитивного досвіду та використання його в сучасних умовах перебудови освіти в Україні.

Отже, соціально-економічні зміни в Україні, роль підготовки майбутніх залізничників у навчальних закладах та інтеграції її у світовий простір, об'єктивна потреба здійснення цілісного історико-

педагогічного дослідження здобутків і традицій протягом XIX – початку XX століть і зумовили вибір теми дослідження.

Мета дослідження – на основі цілісного наукового аналізу теорії та практики становлення і розвитку підготовки майбутніх залізничників у закладах освіти України в XIX – на початку XX століття виявити генезу, сутність, провідні теоретичні засади, етапи та чинники її розвитку в досліджуваній період, актуалізувати ідеї, які заслуговують на врахування чи використання на сучасному етапі.

Об’єкт дослідження – підготовка майбутніх фахівців залізничного транспорту в Україні в період XIX – початку XX століття.

Предмет дослідження – розвиток теоретичних засад і можливості використання історичного досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в закладах освіти України в досліджуваній період.

Відповідно до проблеми, об’єкта, предмета, мети і концепції визначено основні **завдання** дослідження:

- 1) обґрунтувати філософсько-методологічні основи дослідження;
- 2) виявити специфіку підготовки майбутніх залізничників у навчальних закладах у період XIX – на початку XX століть та розробити класифікацію історичних джерел;
- 3) розробити періодизацію розвитку підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту XIX – початку XX століть;
- 4) провести порівняльний аналіз системи підготовки фахівців для залізничної галузі в XIX – на початку XX століть у Наддніпрянській і Західній Україні та проаналізувати розвиток особистісного аспекту професійної підготовки фахівця залізничного транспорту;
- 5) визначити можливості творчого застосування історичного досвіду підготовки майбутніх залізничників у вищих навчальних закладах України в сучасних умовах.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період XIX – початок XX століть. Такий вибір зумовлений тим, що: це якісно новий період в історії залізниці, який характеризується низкою реформ в освіті та якісно новими технічними досягненнями; цей період характеризується певними інноваційними процесами в освітній галузі, зокрема розвитком технічних університетів, вищих навчальних закладів; саме у XIX столітті діяла плеяда видатних інженерів, учених та діячів освіти, що сприяло розвитку транспортної галузі та освітніх процесів; технічні революції в досліджуваній період привели до суттєвих змін у галузі залізничного транспорту й у змісті, методах і засобах навчання. Широта хронологічних рамок дозволяє максимально використати узагальнюючий підхід до розкриття сутності підготовки майбутніх залізничників, виявити її специфіку на різних етапах її становлення і розвитку.

Концепція дослідження. Оновлення змісту фахової освіти на основі історичного досвіду кращих традицій професійної підготовки протягом дев'ятнадцятого – початку двадцятого століття сприяє формуванню залізничника, здатного до інновацій, творчості, орієнтованого на систематичне поповнення знань, їх оцінку і самооцінку. Особливу роль відіграє генеза та особливості підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту. Це включає особливості підготовки в контексті вимог транспортної галузі; еволюцію і періодизацію підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в досліджуваній період.

Основи теоретичних і методичних основ досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в досліджуваній період становлять: методологічні основи підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту; концептуальні засади підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту; методичні аспекти підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту.

Важливе місце слід відвести особливостям підготовки майбутніх залізничників у вищих навчальних закладах України в

XIX – на початку XX століть. Серед них особливості вищої освіти фахівців залізничного профілю, динаміка змісту і сутності підготовки інженера залізничного профілю у досліджуваний період.

Розширення історико-педагогічних досліджень пов'язано з глибинними соціально-культурними змінами, які відбуваються сьогодні в Україні та вимагають радикального реформування професійної освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір. Сучасний фахівець залізничного транспорту має бути не тільки спеціалістом-лідером у своїй професійній сфері, а й високоморальною, духовною, культурною людиною, справжнім представником національної гуманітарно-технічної еліти. Тому підготовку майбутніх залізничників доцільно здійснювати як об'єкт історико-педагогічного аналізу.

В основу дослідження покладено концептуальне положення про те, що використання позитивного досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту протягом значного історичного періоду є важливим чинником підвищення рівня їх підготовки на сучасному етапі. Період XIX – початок XX століття є визначальним у становленні та розвитку освіти залізничників і охоплює на території України декілька періодів панування різних держав (Австро-Угорська імперія, Російська імперія, Польща, Радянський Союз, Україна), що дає широкі можливості для порівняння історичного досвіду підготовки залізничників як у часових рамках, так і в умовах різних держав із різними суспільними устроями.

Гене́за підготовки майбутнього залізничника представлена як сукупність залучених до дослідження фактів, матеріалів, даних, які базуються на взаємозв'язку різних підходів до вивчення проблеми теорії і практики підготовки майбутніх залізничників у широких хронологічних межах.

Такими основними підходами в нашому дослідженні були: інтегративний підхід, що дозволяє розглядати фахову підготовку майбутнього залізничника як цілісне утворення зі структурними,

функціональними й генетичними зв'язками; особистісний підхід, що передбачає таку організацію діяльності об'єкта, за якої він усвідомлює себе як особистість, активно розкриває свої можливості, творчі здібності; *гуманістичний підхід*, спрямований на розвиток особистості через засвоєння нею вже наявних у суспільстві цінностей культури і створенні нових. Роль *парадигмального підходу* полягає у можливості прослідкувати за зміною домінуючих освітніх установок в освіті майбутніх залізничників у досліджуваній період. *Синергетичний підхід* дозволяє розглядати системи підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту як відкриті системи, які самоорганізуються. *Акмеологічний підхід* дає змогу визначити значущість креативних характеристик майбутніх фахівців залізничного транспорту у різні історичні періоди. *Компетентнісний підхід*, його основні вимоги та характеристики практикувались здавна у підготовці фахівців, проте без використання власне цього терміну, а історичний аналіз показує динаміку змін у вимогах до фахівців залізничного транспорту, спираючись на ключові знання, уміння та навички. *Аксіологічний підхід* дозволяє забезпечити формування ціннісних орієнтацій фахівців з урахуванням не тільки реалій і перспектив соціально-економічного розвитку країни, освітнього досвіду власної історико-культурної спадщини.

Аналіз історико-педагогічної літератури, досвіду роботи навчальних закладів залізничного профілю України дозволяє констатувати широкі можливості використання історичного досвіду XIX – початку XX століть до підготовки сучасного залізничника. Формування фахової компетентності майбутнього залізничника залежить від рівня ступеневої освіти, а її зміст на найвищому рівні кваліфікації сприяє формуванню залізничника, здатного до інновацій, творчості, орієнтованого на систематичне поповнення знань, їх оцінку і самооцінку.

Нормативна база дослідження. Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)» [75], Державна цільова

науково-технічна та соціальна програма «Наука в університетах» на 2008–2017 рр. [76], Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2015 рр. [77], Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2019 рр. [78; 245], Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. [202], Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту» [266], Розпорядження КМУ «Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року» [267], Стратегія розвитку залізничного транспорту до 2020 року [296], Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [295].

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять: філософські положення про єдність історичного і логічного, про об'єктивний та історичний підхід до аналізу процесів розвитку освіти і підготовки майбутніх залізничників у навчальних закладах; принципи історизму, діалектики, детермінізму, системності; положення про сутність і шляхи формування компетентності фахівців; концептуальні положення про пріоритетні напрями розвитку та сутність професійної освіти тощо.

Методи дослідження. В основу дослідження покладено використання комплексу *теоретичних методів*: історичний метод, що дозволив здійснити вивчення освітніх документів, нормативно-правових актів та законів про освіту, науково-педагогічної літератури, навчальних планів та програм; логічний метод з метою виявлення об'єктивних закономірностей створення сукупності понять та суджень у галузі професійного розвитку; метод індукції та дедукції для збору теоретичного й фактичного матеріалу, його узагальнення, а також усвідомлення та інтерпретації окремих явищ педагогічної дійсності; метод порівняння і зіставлення, що забезпечив можливість визначити схожості та відмінності у процесі професійного розвитку підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в різних країнах; структурно-системний

метод для розгляду структурних елементів та функціональних особливостей систем професійної підготовки залізничників у різних історичні періоди; аналіз і синтез з метою конкретизації змістового наповнення, моделей, методів і форм професійного навчання; загальнонауковий та інтернауковий методи прогнозування з метою обґрунтування використання продуктивних ідей досліджуваного періоду у процесі забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в Україні; ретроспективний аналіз власного досвіду історико-педагогічних досліджень, а також *емпіричних*: спостереження, опитування науково-педагогічних працівників, адміністрації та студентів з метою з'ясування можливостей використання історичного досвіду підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в сучасних умовах; упровадження й експертиза спеціальних курсів.

Джерельна база дослідження. Основними джерелами дослідження є історико-педагогічні джерела, монографії, статті, брошури, наукові, публіцистичні, історичні праці. Специфіка предмета дослідження вимагала аналізу законодавчих і нормативних документів установ та навчальних закладів залізничного транспорту, архівних матеріалів і документів: Центрального державного історичного архіву Києва, Державного архіву Львівської області, Центрального державного історичного архіву України у Львові, Обласного державного архіву Дніпропетровської області, Державного архіву Російської Федерації; матеріали фондів рідкісних і цінних видань Науково-технічної бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка»; Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, фонди репозитарію бібліотеки Краківської політехніки; матеріали фондів Центрального народного музею історії Придніпровської залізниці і Музею історії Львівської залізниці. Самостійними джерелами виступали також

публіцистичні статті, науково-популярні видання, щодо історії залізниці тощо. Значна кількість архівних матеріалів до наукового обігу вводиться вперше. Аналізуються тогочасні офіційно-нормативні матеріали: державні документи з метою відтворення суспільно-політичних процесів досліджуваного періоду.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

уперше в Україні на основі системного аналізу теорії та практики підготовки майбутніх залізничників в Україні відтворено її генезу в XIX – на початку XX століття;

обґрунтовано філософсько-методологічні основи дослідження (парадигмальний підхід для можливості прослідкувати за зміною домінуючих освітніх установок в освіті майбутніх залізничників у досліджуваний період; синергетичний підхід для розгляду системи підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту як відкритої системи; акмеологічний підхід для визначення значущості креативних характеристик фахівців залізничного транспорту в різні історичні періоди в умовах різних суспільно-історичних систем; компетентнісний підхід для визначення вимог і характеристик до фахівців залізничного транспорту, спираючись на ключові знання, уміння та навички; гуманістичний підхід, який визначає фахівця як професіонала з високим рівнем культури та гуманістичним світоглядом; аксіологічний підхід для виявлення формування ціннісних орієнтацій фахівців на базі освітнього досвіду власної історико-культурної спадщини);

розроблено періодизацію розвитку підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в XIX – на початку XX ст. (I етап (1806–1835 рр.) – передумови для створення залізничних навчальних закладів та вихід першого підручника в цій галузі; II етап (1836–1869 рр.) – включення у програми інженерних закладів тематики професійної підготовки залізничників; III етап (1870–1890-ті роки) – пік у прокладанні залізниць і відкриття навчальних залізничних закладів на території України; IV етап (1900–1914 рр.) – період до Першої світової війни; V етап (1914–1918 рр.) – період

Першої світової війни; VI етап (1919–1929 рр.) – післявоєнний період і ліквідація українських університетів; VII етап (30-ті роки XX століття) – початок відкриття інженерних ВНЗ як переломний момент у підготовці фахівців залізничного транспорту на теренах України);

розроблено авторську класифікацію історичних джерел щодо професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю і конкретизація її на окремих прикладах (державні документи, протоколи засідань і з'їздів залізничників різних рівнів, укази, договори, матеріали виставок, конкурсів та інші документи; періодична галузева преса; матеріали, що стосуються розвитку галузевої науки і техніки; матеріали щодо вкладу учених у розвиток галузі і професійної педагогіки; матеріали щодо окремих локальних залізниць; документи і матеріали з досвіду та історії галузевих навчальних закладів і політехнічних інститутів; матеріали, розміщені в галузевих музеях; наявні на той час підручники, посібники, навчальні курси та науково-методичні матеріали);

конкретизовано можливості творчого застосування історичного досвіду підготовки майбутніх залізничників у вищих навчальних закладах України в сучасних умовах;

набули подальшого розвитку положення щодо формування змісту, визначення форм, методів та засобів підготовки майбутніх залізничників; основні напрями та провідні тенденції підготовки майбутніх залізничників у вищих закладах освіти України в досліджуваній період; поглиблено положення про сутність і динаміку освітніх реформ та їх взаємозв'язок зі змістом і засобами підготовки майбутніх залізничників;

у науковий обіг введено нові факти та архівні документи.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони збагачують підготовку майбутніх залізничників новими формами, методами і засобами, можуть бути використані при розробленні та читанні курсів з історії та теорії педагогіки, педагогіки вищої школи, у спецкурсах, при підготовці

навчальних, методичних посібників, окремих розділів підручників. Результати дослідження можуть стати основою для розроблення методолого-теоретичних засад, концепцій і технології підготовки фахівців залізничного транспорту, навчально-методичного комплексу тощо. Практичним впровадженням дисертаційного дослідження став розроблений елективний курс «Підготовка фахівців залізничного профілю в Україні (XIX – початок XX століття). Історична спадщина». Матеріали цього курсу можуть використовуватись при викладанні (вивченні) дисциплін «Загальний курс залізниць», «Історія педагогіки», «Педагогіка вищої школи», «Професійна педагогіка», «Історія України», при проведенні факультативних занять й у позааудиторній роботі зі студентами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агієнко І.В. Історичні віхи формування інженерного потенціалу вітчизняної залізничної галузі. Вісник ДНУ. Історія і філософія науки і техніки. 2008. Вип. 15. С. 125–130.
2. Адаменко О.В. Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття (1950–2000 рр.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 2006. 44 с.
3. Айнштейн В.Г. Мотивирующие факторы в подготовке инженеров. Высшее образование в России. 1993. № 2. С. 96–99.
4. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua>.
5. Акмеология: учеб. пособие / А. Деркач, В. Зазыкин. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 256 с.
6. Акрадов Г.В. Системная инженерия как важнейший элемент современного инженерного образования. Инженерное образование. 2012. № 9. С. 12–25.
7. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
8. Андрущенко В., Михальченко М. Гуманізм і гуманітаризм: спільне і специфічне. Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис / Ін-т вищої освіти АПН України. Київ: Ін-т вищої освіти АПН України. 2005. № 4. С. 5–12.
9. Андрущенко В. Педагогічна поезія внутрішнього духу інженера: проблема відкриття, виховання і реалізації. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр. / за ред. Л.Л. Товажнянського та О.Г. Романовського. Харків: НТУ «ХПІ», 2004. Вип. 5 (9). 484 с.
10. Андрущенко В. Університетська освіта: тенденції змін. Вища освіта України. 2012. № 2. С. 5–16.
11. Архангельский С.И. Лекции по научной организации учебного процесса в высшей школе. Москва: Высшая школа, 1976. 200 с.
12. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. Москва: Высшая школа, 1980. 156 с.
13. Астафьев А., Техин П. Сборник действующих правительственных распоряжений по железным дорогам: циркуляры Министерства путей сообщения и другие постановления Правительства. 1885–1887 гг. Санкт-Петербург: Типография Ю.И. Эрлих, 1893. 692 с.
14. Бабенко М.О. Організаційні засади діяльності середніх технічних навчальних закладів Катеринославщини в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2016. Вип. 2. С. 3–10.
15. Балл Г.А., Волинец А.Г. К анализу идейных основ гуманистически ориентированного образования. Гуманизация образования. 2000. № 1. С. 22–51.

16. Балл Г.О. Діалогічні універсалії сучасного гуманізму. Гуманітарні науки. 2001. № 1. С. 4–11.

17. Балл Г.О. Інтегративно-особистісний підхід у психології: впорядкування головних понять. Психологія і суспільство. 2009. № 4. С. 25–53.

18. Балл Г. О. Принцип наступності у підготовці до оволодіння складними професіями природничо-технічного циклу // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1997. – № 3-4. – Ч. 1. – С. 131–134.

19. Бараш Ю.С. Основні напрямки структурної реформи залізничного транспорту. Залізничний транспорт України. 2004. № 2. С. 3–5.

20. Батоврин В.К. Образование в системной инженерии – проблемы подготовки специалистов для создания конкурентоспособных систем. Открытое образование. 2010. № 6. С. 164–172.

21. Белова А.Г. Особенности нынешнего этапа реформирования. Железнодорожный транспорт. 2002. № 12. С. 19–25.

22. Бех І.Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2012. 256 с.

23. Белінський Е.Ф. З історії формування залізничного пролетаріату на Україні в другій половині XIX ст. З історії соціально-економічного розвитку та класової боротьби на Україні XVI – початку XX ст. Київ, 1960. С. 44.

24. Богатчук С.С. Підготовка кадрів залізничників в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.). Деякі питання нової історії України. Київ, 2009. С. 17–27.

25. Боголюбов А.Н. Августин Августинович Бетанкур. Москва: Наука, 1969. 152 с.

26. Болонський процес у фактах і документах. Київ; Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. 52 с.

27. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. Київ: Компас, 1997. 64 с.

28. Бондар В.І. Педагогіка й філософія: взаємодія і взаємозбагачення. Вища освіта України. 2002. № 3. С. 14–19.

29. Бондаревская Е.В. Парадигма как методологический регулятив педагогической науки и инновационной практики. URL: http://portalus.ru/modules/shkola/rus_show_archives.php?subaction=showfull&id=1195048158&archive=1195938639&start_from=&ucat=&.

30. Бондаревская Е.В., Кульневич С.В. Педагогика: личность в гуманистических теориях и системах воспитания. Ростов-на-Дону: Творческий центр «Учитель», 1999. 560 с.

31. Буданов В.Г., Журавлев В.А., Харитонов В.А. Управление образовательным процессом в современных условиях: инновации и проблемы моделирования. URL: <http://spkudymov.narod.ru/budanov13.htm>.

32. Буланкина Н.Е. Гуманизация отечественного образования. Педагогические технологии. 2008. № 3. С. 14–24.

33. Бюллетень основных показателей работы Екатерининской железной дороги за 1934 год. Отдел учета при Екатерининской ж/д. 138 с.
34. Василькова В.В. Порядок и хаос в развитии социальных систем: энергетика и теория социальной самоорганизации. Санкт-Петербург: Лань, 1999. 480 с.
35. Веселое А.Н. Профессионально-техническое образование в СССР. Очерки по истории среднего и низшего профтехобразования. Москва, 1961. С. 35.
36. Вестник Екатерининской железной дороги. 1914. № 341. С. 10.
37. Вестник ко дню 40-летия Екатерининской ж. д. 1884–1924. Екатеринослав, 1924. 31 (18) мая. 102 с.
38. Вестник Министерства путей сообщения. 1901. № 1. 6 января. С. 10–15.
39. Вестник Юго-Западных железных дорог. 1903. № 33. С. 14.
40. Вестник Юго-Западных железных дорог. 1906. № 25. С. 108–213.
41. Виноградов П.Г. Учебное дело в наших университетах. Вестник Европы. 1901. Т. V. Октябрь. С. 554.
42. Вихрущ В.О. Принцип варіативності у формуванні професійних компетенцій студентів-першокурсників педагогічних вузів. Педагогічні науки: зб. наук. пр. Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. Вип 44, XXXXIV. С. 175.
43. Вихрущ В.О. Розвиток теоретико-концептуальних основ вітчизняної дидактики (друга половина XIX – початок XX століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Київ, 2001. 34 с.
44. Від реальної школи до Львівської політехніки: нариси з історії Львівської політехніки (1816–1918) / упоряд. О.В. Шишка; за ред. Ю.Я. Бобало; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Науково-технічна бібліотека. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 440 с.
45. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посіб. для студ. магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
46. Володько В.М. Індивідуалізація і диференціація навчання; понятійно-категоріальний аналіз. Педагогіка і психологія. 1997. № 4. С. 9–17.
47. Вопросы истории естествознания и техники. Москва: Изд-во АН СССР, 1976. Вып. 4. 128 с.
48. Временное положение объ обязанностях и правах служащих на желѣзных дорогахъ общаго пользованія, подвѣдомственныхъ Министерству Путей Сообщенія: составлено въ 1905 г. въ Междувѣдомственномъ Совѣщаніи подъ предѣтельствомъ В.Н. Печковского. Петроградъ: Типо-Литографія Н.І. Евстифьева, 1917.
49. Всеподданнейший отчет министра путей сообщения о деятельности министерства путей сообщения за 1909–1911 гг. Учебные заведения и просветительная деятельность Министерства. Санкт-Петербург: Типография МПС (Товарищества И.Н. Кушнерев и К), 1912. С. 1–242.
50. Высочайше учрежденная Особая Высшая Комиссія для всесторонняго изслѣдованія желѣзнодорожнаго дѣла въ Россіи. Вѣтви

общаго пользованія, выстроенныя на средства частныхъ предпринимателей и переданныя въ собственность казны. / Высочайше учрежденная Особая Высшая Комиссія для всесторонняго изслѣдованія желѣзнодорожнаго дѣла въ Россіи; сост. П. Соловьевъ; ред. С. Кульжинский. Санкт-Петербургъ: Тип. М.Д. Ломковского, 1911. 101 с.

51. ГАРФ. Ф. 90. Оп. 1. Д. 68. Л. 23.

52. ГАРФ. Ф. 155. Оп. 1. Д. 4. Л. 1.

53. Гершунский Б.С. Образовательльно-педагогическая прогностика. Теория, методология, практика: учеб. пособие. Москва: Наука, 2003, 617 с.

54. Гладкова В. Акмеологічні аспекти розвитку творчої особистості майбутнього фахівця. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 6. С. 95–102.

55. Глаустерн О. Університет чи інститут. Наука і освіта. 1929. 10 березня. С. 15–18.

56. Гончаренко С.У., Кушнір В.Г. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес. Шлях освіти. 2008. № 4. С. 2–10. 56.

57. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

58. Гончаренко С. Гуманізація освіти – запорука виховання творчої та духовно багатой особистості. Дидактика професійної школи: зб. наук. пр. / редкол.: С.У. Гончаренко (голова), В.О. Радкевич, І.Є. Каньковський (заст. голови) та ін. Хмельницький: ХНУ, 2005. Вип. 3. С. 19–23.

59. Гончаренко С.У. Зміст загальної освіти і її гуманітаризація. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. Київ: ВІПОЛ, 2000. С. 81–107.

60. Гончаренко С. Фундаментальність чи вузький професіоналізм освіти. Дидактика професійної школи: зб. наук. пр. / ред. кол.: С.У. Гончаренко (голова), В.О. Радкевич, І.Є. Каньковський (заст. голови) та ін. Хмельницький: ХНУ, 2004. Вип. 1. С. 177–184.

61. Гончаренко С., Кушнір В. Методологія як важливий складник наукового дослідження в педагогіці. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2002. Вип. 4(8). С. 15–23.

62. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 377 с.

63. Гордієнко М.Г. Феномен відкритої освіти як наслідок інформатизації суспільства. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ; Вінниця: Планер, 2012. Вип. 33. С. 14–19.

64. Гордѣнко Я.Н. Курсъ желѣзныхъ дорогъ: По программѣ утв. Г.Министромъ путей сообщ. 4-го Апр. 1888 г. для экзамена на званіе техника путей сообщ. 2-е изд., пересмотр. и доп., Съ 20 листами чертежей и 20 №№ приложеній. Санкт-Петербургъ: Тип. Ю.Н. Эрлихъ, 1895. 10 МБ.

65. Гордѣнко Я.Н. Курсъ желѣзныхъ дорогъ: По программѣ утв. Г.Министромъ путей сообщ. 4-го Апр. 1888 г. для экзамена на званіе

техника путей сообщ. 4-е изд., пересмотр. и доп., Съ 22 листами чертежей и 20 №№ приложений. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлихъ, 1905. 356 с.

66. Гороховский А.Г. Львовская железная дорога. Львов, 1991. С. 22.

67. Гранатов Г.Г., Плугина Н.А. Метод дополнительности в интеграции научных культур. Педагогические науки. 2006. № 6. С. 46–52.

68. Гранкін П.Е., Лазечко П.В., Сьомочкін І.В., Шрамко Г.І. Львівська залізниця. Історія і сучасність. Львів: Центр Європи, 1996. 174 с.

69. Гринько Г.Ф. Очерки советской просветительной политики. Харьков, 1923. 78 с.

70. Громыко Ю.В., Давыдов В.В., Лазарев В.С. и др. Концепция прогноза развития образования до 2015 года. Народное образование. 1993. № 1. С. 17–27.

71. Гусинский Э.Н. Построение теории образования на основе междисциплинарного системного подхода. Москва: Школа, 1994. 135 с.

72. Давыдов В.В. Новый подход к пониманию структуры и содержания деятельности. Вопросы психологии. 2003. № 2. С. 42–44.

73. ДАДО. Р 3785. Оп. 2, доп. Спр. 21. 4 арк.

74. Демидова В.Г. Формування в майбутніх педагогів прогностичного компонента професійної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2001. 21 с.

75. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». Київ: Райдуга, 1994. 61 с.

76. Державна цільова науково-технічна та соціальна програма «Наука в університетах» на 2008–2017 рр. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1155-2007-%D0%BF>.

77. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2015 роки. URL: <http://ovu.com.ua/articles/4859-prozatverdzhennyaderzhavnoyi-tsilovoyi-programi>.

78. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки: Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки» від 16 грудня 2009 р. № 1390, із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1106 від 26 жовтня 2011 р., № 1146 від 09 листопада 2011 р. Київ, 2009.

79. Державний архів Львівської області. Ф. 2037. Оп. 26. Спр. 11. Арк. 1.

80. ДЕТУТ офіційний сайт університету. URL: <http://detut.edu.ua/node/75>.

81. Дистерверг А. Руководство к образованию немецких учителей. Избр. пед. соч. Москва: Учпедгиз. 1956. 386 с.

82. Довейко А.Б., Верецкая А.И. Проблема интеграции науки и образования в современном вузе. Россия: тенденции и перспективы развития. Москва, 2013. Вып. 8. Ч. II. С. 426–431.

83. Драч І.І. Компетентнісний підхід як ключовий методологічний інструмент модернізації підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Теорія та методика управління освітою. 2011. № 7. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/7/6.pdf>.

84. Дусаицикий А.К. Развивающееся образование: теория и практика. Статьи. Харьков, 2002. 146 с.

85. Дутка Г. Фундаменталізація математичної освіти майбутніх економістів: монографія / наук. ред. д-р пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України М.І. Бурда. Київ: УБС НБУ, 2007. 577 с.

86. Дутка Г. Фундаменталізація професійної підготовки фахівців у контексті акмеологічної парадигми освіти. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2004. № 2. С. 9–15.

87. Дьюи Э. Дальтоновский лабораторный план / пер. с англ. Р. Ландсберг. Москва: Новая Москва, 1983. 153 с.

88. Егорова Ю.А. Проблема интеграции науки и образования. Современные наукоемкие технологии. 2008. № 1. С. 74–75.

89. Свтодюк А.В. Синергетичні засади моделювання освітніх систем: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03. Київ, 2002. 198 с.

90. Свтушевський В., Шаповалова Л. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі. Вища освіта України. 2006. № 2. С. 62–66.

91. Железнодорожное дело. 1890. № 4. С. 353.

92. Железнодорожное дело: органъ VIII отдѣла императорскаго русскаго технического общества. 1897 годъ. Санкт-Петербургъ: Типографія брат. Пантелеевыхъ, 1897. С. 1–3.

93. Житков С.М. Институт инженеров путей сообщения императора Александра I: Исторический очерк. Санкт-Петербург, 1899. 500 с.

94. Журнал Министерства путей сообщения. Книга третья. Санкт-Петербург: Тип. Мин. Путей Сообщения (Товарищества И.Н. Кушнарв), 1913. С. 140–144.

95. Журналь Министерства путей сообщенія Типографія Министерства путей сообщенія (А. Бенке). Санкт-Петербургъ, 1887. № 16. С. 5–7.

96. Журналь Министерства путей сообщенія Типографія Министерства путей сообщенія (А. Бенке). Санкт-Петербургъ, 1887. № 18. С. 2–12.

97. Журналь Министерства Путей Сообщенія. Выходит еженедѣльно. Санкт-Петербург: Тип. А. Бенке, 1887. № 47. С. 4.

98. Заблоцька О.С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз. Вісник Житомирського державного університету. Серія: Педагогічні науки. 2008. Вип. 40. С. 63–68.

99. Завгородня Т.К. Розвиток теорії і практики навчання в Галичині (1919–1939 роки): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Київ, 2000. 30 с.

100. Завгородня Т.К. Теорія і практика навчання в Галичині (1919–1939 роки): монографія. Івано-Франківськ, 2007. 392 с.

101. Зайцева З.І. Український науковий рух: інституціональні аспекти розвитку (кінець XIX – початок XX ст.). Київ, 2006. С. 324–330.

102. Зайченко І.В. Освіта і педагогічна думка в Україні у XIX – на початку XX ст.: монографія. Київ: Компринт, 2013. 504 с.

103. Зайченко Н. Парадигмальний підхід в іспаномовному дискурсі соціальної педагогіки на рубежі XX–XXI ст. Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії: матеріали Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф., 30–31 липня 2014 р. URL: <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/7>.

104. Зінковський Ю., Мірських Г. Креативність – фрактал сучасної парадигми вищої технічної освіти. Вища освіта України. 2007. № 3. С. 14–20.

105. Зюзіна Т.О. Культурологічна підготовка студентів у вищих навчальних закладах: теоретико-методологічні засади змісту освіти: монографія / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2009. 384 с.

106. Зязюн І.А. Естетичні засади розвитку особистості. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / за ред., передмова та післямова Н.Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. С. 14–36.

107. Иванов А.Е. Высшая школа России в конце XIX – начале XX века. Санкт-Петербург, 1991. С. 208–209.

108. Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: монография. Киев: ЦВП, 2005. 282 с.

109. Игнатьева М. Деятельностное содержание образования: современная дискуссия. Высшее образование в России. 2003. № 5. С. 64–73.

110. Известия Киевского политехнического института императора Александра II. Отдел инженерно-механический. 1913 г. Киев: Тип. т-ва И.Н. Кушнеров и Ко, 1914. 493 с.

111. Иллюстрированный сборник материалов к истории возникновения Киевского политехнического института: Памяти Виктора Львовича Кирпичева, посвящает Киевское политехническое общество инженеров и агрономов. Киев: Тип. т-ва И.Н. Кушнеров и Ко, 1914. 143 с.

112. Инженер. 1890. № 2. С. 87.

113. История железнодорожного транспорта России и Советского Союза / под общ. ред. В.Е. Павлова, М.М. Уздина. Санкт-Петербург: АО «Иван Федоров», 1997. Т. 2: 1917–1945 гг. 416 с.

114. История железнодорожного транспорта России / Г.М. Фадеев, С.В. Амелин, Ф.К. Бернгард и др.; под общ. ред. Е.Я. Красковского, М.М. Уздина. Санкт-Петербург: АО «Иван Федоров», 1994. Т. I: 1836–1917 гг. 336 с.

115. История Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I-го за первое столетие его существования. 1810–1910 / сост. А.М. Ларионов. Асвм. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлих, 1910. 416 с.

116. История рабочих Донбасса: в 2 т. Киев, 1981. Т. 1. С. 130.

117. Історія паровоза за сто летъ (1803–1903 г.): Съ 398 рисунками въ текстѣ / сост. Я.В. Шотлендеръ. Санкт-Петербург: Тип. МПС Т-ва И.Н. Бондарь А.В. Кушнеревъ и Ко, 1905. 415 с.

118. Ігнатюк О.А. Теоретико-методичні основи цілеспрямованої педагогічної діяльності з формування конкурентноздатних майбутніх інженерів в умовах інноваційного розвитку суспільства. Педагогіка вищої школи. 2010. № 3. С. 33–41.

119. Ігнатюк О. Педагогічні умови забезпечення особистісної орієнтації підготовки гуманітарно-технічної еліти. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 6. С. 62–71.

120. Історія КПІ. Меценати і засновники КПІ: справи і час. URL: <http://kpi.ua/almamater#sthash.o9H1YWCv.dpuf>.

121. К открытию новых университетов в городах. Известия Всероссийского союза городов. 1917. № 40. С. 309–314.

122. Кадемія М.Ю., Козяр М.М., Ткаченко Т.В., Шевченко Л.С. Інформаційне освітнє середовище сучасного навчального закладу. Вінниця: Діло, 2007. 164 с.

123. Казанцев С.Я. Дидактические основы фундаментализации обучения в системе высшего образования. Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2000. 138 с.

124. Калутин Н.И., Сазонов А.Д., Симоненко В.Д. Профессиональная ориентация учащихся. Москва: Просвещение, 1983. 191 с.

125. Карейша С.Д. Курсъ желѣзныхъ дорогъ. Санкт-Петербург: Типо-Литография И. Трофимова. Отд. II: Станціи, 1913. 267 с.

126. Київський Політехнічний інститут. Нарис історії / редкол.: М.З. Згуровський (голова) та ін. Київ: Наукова думка, 1995. 320 с.

127. Кірпа Г.М., Пшінько О.М., Агієнко І.В. Залізничі України, історичний нарис. Дніпропетровськ: Арт-Пресс, 2001. 328 с.

128. Кисіль М.В. Гуманізація вищої освіти як сучасна тенденція. Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій: зб. матер. міжнарод. наук. конф. Суми, 2008. С. 49–51.

129. Класифікатор професій. Київ: Держстандарт України, 1995. 412 с.

130. Клепо С.Ф. Інтегративна освіта і поліморфізм. Київ: Полтава; Харків: ПОПОПП, 1998. 360 с.

131. Коваленко О.Е. Інженерно-педагогічні кадри: нові вимоги сьогодення. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Харків, 2008. Вип. 21. С. 8–17.

132. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–45 рр.). Київ: Альтернативи, 1999. Т. 12. 336 с.

133. Коджаспирова Г.М. Педагогическая антропология. Москва: Гардарики. 2005. 287 с.

134. Кожин В. Наука в университете инновационного типа. Высшее образование в России. 2006. № 3. С. 43–48.

135. Козаков В.А. Психолого-педагогічна підготовка в непедагогічних університетах. Вища освіта України. 2002. № 3. С. 37–42.

136. Козловська І.М. Інтеграція знань у сучасній освіті: історико-філософські передумови. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2004. № 6. С. 9–17.

137. Козловський Ю., Шаргун Т. Особистісний аспект розвитку сучасного фахівця у вимірах інженерної педагогіки. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика»: матеріали II Міжнарод. наук.-практ. конф. (II квітня 2017 р.) / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків: Стил, 2017. С. 132–134.
138. Кольченко К. Організація наукової діяльності у вищому навчальному закладі. Методологія наук. діяльності. Київ: Ун-т «Україна», 2008. С. 314–344.
139. Коменский Я.А. Великая дидактика. Избр. педагогические сочинения. Москва: Гос. уч. педиздат. Мин. просвещения РСФСР, 1955. 665 с.
140. Компанієць В.В. Система якості управління (менеджменту) на залізничному транспорті: концептуальні підходи та методика оцінки «людської складової». Залізничний транспорт України. 2009. № 3. С. 42–47.
141. Компанієць В.В. Стратегія людського розвитку та зміни у підготовці кадрів залізничного транспорту. Економічна психологія, етика, мораль і культура бізнесу. Вісник економіки транспорту і промисловості. Харків: УкрДАЗТ, 2010. № 31. С. 204–212.
142. Конверский А.Е. Теория и ее обоснование. Киев: Центр практ. фил., 2000. 180 с.
143. Концепція реформування залізничного транспорту України. Розпорядження КМУ України від 27 грудня 2006 р. Всеукраїнська транспортна газета Магістраль. 2007. № 1 (1179). С. 6.
144. Копитко В.І. Проблеми реформування залізничного транспорту України. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна. 2007. Вип. 17. С. 243–246.
145. Корчевський Д. Парадигмальний підхід до інтеграції змісту професійної підготовки майбутніх фахівців комп'ютерного профілю. Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П.Тичини / ред. кол.: Н.С. Побірченко та ін. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. Вип. 8. Ч. 2. С. 60–68.
146. Кочубей Н. Парадигма самоорганізації в сучасній науці. Філософські пошуки. 1997. Вип. 1–2. С. 68–71.
147. Краевский В.В., Бережнова Е.В. Методология педагогики: новый этап: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. Москва: Академия, 2006. 400 с.
148. Крайнюк Л.М., Крутовий Ж.А., Касілова Л.О. Агрегування та інтеграція навчальних дисциплін: необхідність зміни парадигми вищої освіти. Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Теоретико-методологічні та практичні проблеми підготовки фахівців за ступеневою системою освіти: матеріали VIII Всеукр. наук.-метод. конф., 23 вересня 2010 р. / редкол.: О.І. Черевко та ін. Харків: ХДУХТ, 2010. С. 75–77.

149. Красильникова В.А. Использование информационных и коммуникационных технологий в образовании: учеб. пособие / Оренбургский гос. ун-т. 2-е изд., перераб. и доп. Оренбург: ОГУ, 2012. 291 с.

150. Краткий исторический очерк развития и деятельности ведомства путей сообщения за сто лет его существования (1798–1898 гг.). Санкт-Петербург, 1898. 196 с.

151. Краткий исторический очерк учебных заведений ведомства Путей сообщения. Санкт-Петербург, 1900. С. 49.

152. Краткий обзор постановки начального образования на линиях казенных железных дорог за 1913 год. Петроград, 1913. С. 3–48.

153. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ, 2005. 448 с.

154. Кремень В.Г. Освіта і суспільство в парадигмі синергетичного мислення. Педагогіка і психологія. 2012. № 2(75). С. 5–11.

155. Кремень В. Трансформації особистості в суперечностях епохи. Вища освіта України. 2010. № 3. С. 15–17.

156. Кубасов О.П. Интеграция в образовании: сущностная характеристика. Казанский педагогический журнал. 2008. № 10. С. 70–77.

157. Кудінов М.В., Межуев В.І., Тимошенко Є.В. Про необхідність розробки навчального програмного забезпечення для підготовки фахівців служб сигналізації та зв'язку залізниць. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). Бердянськ: БДПУ, 2012. № 2. С. 168–171.

158. Кузьмина Н.В. Акмеологія. Акмеологія – наука ХХІ століття: розвиток професіоналізму: матеріали Другої Міжнарод. наук.-практ. конф. / наук. ред.: В.І. Перевозчиков. Київ: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2008. С.11–12.

159. Куліш А.І. Легенди ДНТУ. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трасп. ім. акад. В. Лазаряна, 2005. 460 с.

160. Культурологічні проблеми професійної діяльності офіцера: навч. посібник / В.Г. Рибалка, В.Т. Жежерун, І.В. Гавриш та ін. Харків: ХУПС, 2005. 224 с.

161. Кульчицька О.І. Соціально-психологічні передумови формування психологічної обдарованості. Педагогіка і психологія професійної освіти: Результати досліджень і перспективи: зб. наук. пр. / за ред. І.А. Зязюна та Н.Г. Ничкало. Київ: Вид. Центр НТУ «ХП», 2003. С. 85–91.

162. Кун Т. Структура научных революций. Москва, 1977. 300 с.

163. Курило В.С., Подов В.И. Образование в Донбассе (XIX – начало XX в.). Луганск: ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка, 1999. 300 с.

164. Кушнір В.А. Системний аналіз педагогічного процесу: методологічний аспект. Кіровоград: РВЦ КДПУ, 2001. 348 с.

165. Лайтко Г. Научная школа – теоретические и практические аспекты. Школы в науке. Москва: Наука, 1977. С. 217–248.

166. Ларионов А.М. История Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I-го за первое столетие его существования. 1810–1910. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлих, 1910. 416 с.

167. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. 4-те вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
168. Легостаев И.И. Парадигмальный подход к системной методологии педагогики. Вестник Нижневартковского государственного университета. 2013. № 4. С. 45–53.
169. Ленинградский институт инженеров железнодорожного транспорта: 1809–1959. Москва: Трансжелдориздат, 1960. 388 с.
170. Летопись жизни и деятельности Д.И. Менделеева. Ленинград: Наука. 1984. С. 316–317.
171. Лецкий Э.К., Яковлев В.В., Тимошин А.А. О путях совершенствования подготовки специалистов для железнодорожного транспорта в области информационных технологий. Информационные технологии на железнодорожном транспорте. 1998. № 4. С. 22–32.
172. Лимонин Е.А. Развитие теории и практики управления системой профессионального образования в России в XIX–XX вв.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Москва, 2011. 171 с.
173. Липин Н.И. О железных дорогах. Журнал путей сообщений. 1840. Т. III. Кн. 3. С. 228–330.
174. Липинський В.В. Концепція та модель освіти в УСРР у 20-ті рр. Історичний науковий журнал. 1999. № 5 (428). С. 3–15.
175. Литвинова Н. Підготовка майбутніх педагогів до роботи з обдарованою молоддю. Педагог професійної школи: зб. наук. пр. / редкол.: Н.Г. Ничкало (голова), І.А. Зязюн, О.І. Щербак (заступник голови) та ін. Київ: Наук. світ, 2002. Вип. II. С. 21–25.
176. Лігоцький А.О. Теоретичні засади проектування сучасних освітніх систем. Київ: Техніка, 1997. 210 с.
177. Лук'янова В.А. Мега, завдання і принципи інженерної підготовки в Україні (20–30 рр. XX ст.). Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр. / за заг. ред. В.І. Сипченка. Слов'янськ: Вид. центр СДПУ, 2006. Вип. XXXIII. С. 164–169.
178. Лысковский М.В. Железнодорожное дело, как самостоятельная отрасль специального образования. Журнал МПС. Книга девятая. Типография МПС. Санкт-Петербург, 1909. С. 44–63.
179. Майборода В.К. Становлення і розвиток національної вищої педагогічної освіти в Україні (1917–1992 рр.): дис. ... д-ра пед. наук у формі наук. доп.: 13.00.01. Київ, 1993. 58 с.
180. Манушин Э.А. Перспективные направления интеграции науки и высшего образования в России. Экономика и управление. 2007. № 3. С. 126–128.
181. Маркова Н.П. Краткая история профессионально-технического образования в Украине и профессионально-технического училища № 3 Мариуполя. Мариуполь, 2000. 112 с.
182. Маслоу А. Самоактуализация. Психология личности. Тексты / под. ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, А.А. Пузыря. Москва: Изд-во МГУ, 1982. С. 108–118.

183. Материалы для постановки истории учебного дела в Институте Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I. Отчет о состоянии Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I с 1 июня 1898 по 1 июня 1899 г., представленный Директором М.Н. Герсеговым. Сборник Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I. Санкт-Петербург: Типография Ю.Н. Эрлих, 1900. Вып. LIII. С. 1–83.

184. Матеріали по обслѣдованію желѣзныхъ дорогъ / Высочайше учрежденная Особая Высшая Комиссія для всесторонняго изслѣдованія желѣзнодорожнаго дѣла въ Россіи, Екатерининская ж. д. Санкт-Петербург: Электро-Тип. Н.Я. Стойковой, 1910. Вып. XXXIX.

185. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. Москва: Педагогика, 1988. 192 с.

186. Медведовська Т.П. Розвиток професійної підготовки гірничих інженерів в Україні (1899–2005 рр.): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2011. 23 с.

187. Мельник В.К. Процес наукового пізнання як методологічна умова функціонування системи освіти. Філософія освіти ХХІ ст.: проблеми і перспективи. 2000. Вип. 3. С. 212–216.

188. Мерзжанов А.Г., Брагинский И.И. Интеграция образования и науки. Машиностроитель. 2005. № 6. С. 46–52.

189. Методология исследования развития сложных систем (естественно-научный подход). Ленинград: Наука. Ленингр. отд., 1979. 315 с.

190. Микешина Л.А. Методология научного познания в контексте культуры. Москва: Наука, 1992. 143 с.

191. Милуков П.Н. Распространение университетского образования в Англии, Америке и России. Русское богатство. 1896. № 3. С. 79–121.

192. Министерство Народного Просвещения. Сборник постановлений по Министерству Народного Просвещения. Министерство Народного Просвещения. Санкт-Петербург, 1896. Т. 12: Царствование Императора Александра III. 1891–1893 годы.

193. Мирончук В.Д., Ігошкін Г.С. Історія України: навч. посібник. 2-ге вид., випр. Київ: МАУП, 2002. 328 с.

194. Модель открытого образования / В.М. Филиппов, В.П. Тихомиров (общ. ред.). Москва: Изд-во МЭСИ, 2000. URL: <http://academy.odportal.ru/documents/akadem/bibl/russia/1.html>.

195. Молчанов В.Б. Культурно-освітні чинники добробуту міщан Правобережної України на початку ХХ ст. Український історичний журнал. 1999. № 5. С. 44–49.

196. Московский телеграф. 1830. № 12. С. 527.

197. Мосты. Краткое руководство, составленное примѣнительно къ программѣ для испытанія на званіе техника путей сообщенія: съ атласомъ въ 70 листовъ чертежей / Л. Николаи. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлихъ, 1901. 441 с.

198. Муқан Н.В. Сучасні дослідження в галузі підвищення кваліфікації вчителів у системі неперервної професійної освіти англomовного світу. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2007. № 586: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики. С. 29–36.
199. Мукушев Б.А. Синергетический подход к экологизации образования. Вестник высшей школы. 2008. № 10. С. 30–37.
200. Назарова Т.С., Шаповаленко В.С. Парадигма нелинейности как основа синергетического подхода в обучении. Стандарты и мониторинг в образовании. 2003. № 1. С. 3–11.
201. Нариси з історії техніки. Київ: Вид-во АН УРСР, 1955. Вип. 2. 144 с.
202. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/-4455.pdf>.
203. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт. уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова; за ред. В.Г. Кременя. Київ: Плеяди, 2014. 100 с.
204. Національний університет «Львівська політехніка»: презентаційне видання / за ред. Ю.Я. Бобало. Львів: Логос, 2009. С. 10–259.
205. Наша железнодорожная политика (1802–1902) по документам архива Комитета Министров: исторический очерк, составленный Начальником Отделения Канцелярии Комитета Министров Н.А. Кислинским / подъ главною редакціею Статсъ-Секретаря Куломзина. Изд. Канцелярии Комитета Министров. Москва; Санкт-Петербург: Музыкальный сектор, 1902. Т. 3. 330 с. (Къ столѣтію Комитета Министровъ (1802–1902)).
206. Невмержицька О.В. Розвиток аксіологічних ідей у вітчизняному освітньому просторі ХІХ – першої третини ХХ століття: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Дрогобич, 2013. 533 с.
207. Нечаев Н.Н. Психолого-педагогические аспекты подготовки специалистов в вузе. Москва: МГУ, 1985. 113 с.
208. Никитюк Н.О., Шабанова Ю.О. Впровадження світових тенденцій інженерної педагогіки в вищій технічній освіті України. Управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою через удосконалення процедур ліцензування, акредитації та рейтингування: у 2 т. Дніпропетровськ: НГУ, 2012. Т. 1. С. 105–107.
209. Николаи Л. «Мосты» Краткое руководство, составленное примѣнительно къ программѣ для испытанія на званіе техника путей сообщения: съ атласомъ въ 70 листовъ чертежей. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлихъ, 1901. 444 с.
210. Ничкало Н.Г. Развитие в Украине исследований по проблемам педагогики и психологии профессионального образования на рубеже столетий / Европейский фонд образования, Нац. наблюд. центр Украины. Київ: Наук. світ, 2001. 67 с.

211. Новейший философский словарь / сост. А.А. Грицанов. Москва, 2008. 304 с.

212. Новиков А.М. Докторская диссертация: пособие для докторантов и соискателей учёной степени доктора наук. 3-е изд. Москва: Эгвес, 2003. С. 91–99.

213. Новиков А.М. Постиндустриальное образование. Москва: Эгвес, 2008. 136 с.

214. О включении в состав попечительских советов директоров средних и низших технических училищ (23-го декабря 1897 г.). Журнал министерства народного просвещения. 1898. № 317. С. 4–5.

215. О попечительствах при промышленных училищах (25-го апреля 1895 года). Журнал министерства народного просвещения. 1895. № 301. С. 10–13.

216. Общий уставъ российскихъ желѣзныхъ дорогъ: св. зак. / составилъ М.Н. Киншинъ. 4-е изд., вновь пере раб. и значительно доп. издание неофициальное. Санкт-Петербургъ: Типографія Д.В. Чичинадзе, 1896. Т. XII. Ч. I. Предм. указ.: с. IX–XVII.

217. Одаренные дети: пер. с англ. / под ред. Г.В. Бурменской, В.М. Слуцкого. Москва: Прогресс, 1991. 376 с.

218. Огонь В. Введение в общую дидактику. Москва: Высш. шк., 1990. 382 с.

219. Олексенко В.М. Сучасна парадигма в контексті підготовки інженерів через інноваційні педагогічні технології. Теорія і практика управління соціальними системам: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. Харків: НТУ «ХПІ», 2010. № 2. С. 106–116.

220. Онучак Л.В. Рання професійна орієнтація студентів як основа індивідуалізації навчального процесу з іноземної мови на немовних факультетах вищих навчальних закладів. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Педагогіка та психологія. 2000. Вип. 99. С. 121–124.

221. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу: док. і матер. 2003–2004 рр. / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин; за ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. 147 с.

222. Основы научных исследований / В.И. Крутов, И.М. Грушко, В.В. Полов и др. Москва: Высш. шк., 1989. 400 с.

223. Основы открытого образования / отв. ред. В.И. Солдаткин; Рос. гос. ин-т открытого образования. Москва: НИИЦ РАО, 2002. Т. 1. 167 с.

224. Отчет о состоянии Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I, с 1-го Июня 1898 по 1-е Июня 1899 г., представленный Директором М.Н. Герсевановым. Сборник Института инженеров путей сообщения императора Александра I. Санкт-Петербург, 1900. Вып. LIII. 416 с.

225. Отчет о состоянии Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I за 1884 год. Санкт-Петербург. 1885. С. 5–55.

226. Отчет о состоянии Киевского политехнического института императора Александра II за 1898 год. Киев: Тип. П. Барского, 1899. С. 16.

227. Отчет о состоянии Киевского Политехнического Института императора Александра II за 1902 год. Киев: Типография С.В. Кульженко, 1903. С. 96–98.

228. Пазиніч Ю.М., Бичко О. Роль інженерної педагогіки в сучасній освіті. Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр.: у 2 ч. Київ, 2009. Ч. 2. № 3. С. 165–167.

229. Панасенко Е.А. Концепція історико-педагогічного дослідження: методологічний аналіз. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр. 2016. № 25. С. 11–14.

230. Пашелопа Н.В. Формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі. Нові технології навчання. Розвиток духовності та професіоналізму в умовах глобалізації: зб. наук. пр. Київ: Вінниця, 2008. Спец. випуск № 55. Ч. I. С. 130–135.

231. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособие / отв. ред. М.В. Буланова-Топоркова. Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. 544 с.

232. Педагогическая прогностика: методология, теория, практика. Киев: Вища школа, 1986. 200 с.

233. Песталоцци И.Г. Избранные педагогические сочинения. Москва: Изд-во АПН РСФСР, 1963. Т. 2. 456 с.

234. Подоляк В.О. Парадигмально-синергетичний підхід як методологія наукових досліджень з педагогіки. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Київ: Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. С. 277–282.

235. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.

236. Пономарьов О.С. Особистісно орієнтований підхід до формування професійної культури майбутніх фахівців. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 3. С. 157–163.

237. Порев С.М. Питання методологічної підготовки в курсі основ наукових досліджень. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2007. Вип. 14. С. 46–51.

238. Постанова Кабінету Міністрів України «Про створення Державної адміністрації залізничного транспорту України» від 14 грудня 1991 р. № 356. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

239. Постанова Кабінету Міністрів України «Про угоди з міжнародного вантажного й пасажирського сполучення» від 3 квітня 1993 р. № 246. URL: <http://libr.org>.

240. Похресник А. Наука і вища освіта учора, сьогодні і завтра. Вища освіта України. 2016. № 2. С. 31–36.

241. Правила технической эксплуатации желѣзныхъ дорогъ, открытыхъ для общаго пользованія. Санкт-Петербургъ: Типографія Министерства путей сообщенія (Высочайше утв. Тов. И.Н. Кушнаревъ и Ко), 1898.

242. Правила технической эксплуатации желѣзныхъ дорогъ, открытыхъ для общаго пользованія: утвержденныя Министеромъ Путей Сообщенія 8 февраля 1898 г.: (Постановленіе отъ 19 марта 1898 г. № 5343) / М. П. С., Николаевская желѣзная дорога. Санкт-Петербургъ: Тип. Т-ва Народная польза, 1902. 423 с.

243. Предмет і проблематика філософії / М.А. Скринник та ін. Львів: ЛБІ НБУ, 2001. 485 с.

244. Приймук С.М. Історія становлення та функціонування південних залізниць (1868–1917 рр.): автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.07. Київ, 2010. 24 с.

245. Про затвердження Державної цільової програми реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки / Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України. 2009. № 101. С. 179.

246. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти зб. наук. пр. / за ред. Л.Л. Товажнянського, О.Г. Романовського. Харків: НТУ «ХПІ», 2011. Вип. 28 (32). 295 с.

247. Протоколы заседаний 1-го съезда Начальников и Управляющих Российских железных дорог (15–23 мая 1900 г.). Санкт-Петербург: Типография П.П. Сойкина, 1900. С. 27–31.

248. Протоколы засѣданій 204 Общаго Тарифнаго Съѣзда представителей русскихъ железныхъ дорогъ. Петроградъ, 29, 30 ноября и 14 декабря 1916 года. Петроградъ: Лештуковская Паровая Скоропечатная Свобода, 1918. С. 57.

249. Професійна педагогічна освіта: акме-синергетичний підхід: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2011. 389 с.

250. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2011. 412 с.

251. Профессиональная педагогика / под ред. С.Я. Батышева. Москва: Ассоциация «Профессиональное образование», 1999. 904 с.

252. Прошкін В.В. Інтеграція університетської науки й освіти: історичний аспект. Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2001. Вип. 2. С. 1–6.

253. ПСЗ. 1809. Реестровый номер 23966.

254. Психология одаренности: от теории к практике / под ред. Д.В. Ушакова. Москва: ПЭР СЭ, 2000. 80 с.

255. Психологія: підручник для педагогічних вузів / за ред. Г.С. Костюка. Київ: Радянська школа, 1955. 502 с.

256. Пузанов М.Ф., Терещенко Г.И. Очерки истории профессионально-технического образования в Украинской ССР / под общ. ред. Н.М. Ковальчука. Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1980. С. 10–18.
257. Рабочее движение в России в XIX в. Сборник документов и материалов / под ред. А.М. Панкратовой. Москва, 1963. С. 416.
258. Редько А.М. Инженерный отдел на выставке 1900 г. Санкт-Петербург, 1900. С. 45–48.
259. Реформа шкільництва в Польщі. Рідна школа. 1932. 1 березня. Ч. 5. С. 65–70.
260. Решетова З.А. Психологические основы профессионального обучения. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1985. 208 с.
261. Рибалка В.В. Психологія та педагогіка праці особистості: від обдарованості дитини до майстерності дорослого: посібник. Київ: Ін-т обдарованої дитини, 2014. 220 с.
262. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці: навч. посібник. Одеса: Букасв Вадим Вікторович, 2009. 575 с.
263. Роберт И.В. Методология научной области «информатизация образования». Информационно-коммуникативні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. матеріалів III-ї Міжнарод. наук.-практ. конф.: в 2 ч. / за ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД, 2012. Ч. 1. С. 27–36.
264. Розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця: монографія. / Т.О. Дмитренко, К.В. Яресько, Т.В. Колбіна, С.В. Копилова та ін. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2014. 424 с.
265. Розенфельд И.Б. Первая железная дорога в России / И.Б. Розенфельд. Петрозаводск: Тип. Лит. Мурман. ж. д., 1925. Библиогр.: с. 115–116. 2,88 МБ.
266. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту». URL: <http://ukraine.uar.gov.net/data/base02/ukr02442.htm>.
267. Розпорядження КМУ «Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 р.». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-p>.
268. Романишина Л.М., Кухарчук Т.А. Професійна адаптація майбутніх учителів до навчального процесу як науково-педагогічна проблема. Вісник Черкаського університету. 2016. Вип. 10. С. 129–130.
269. Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Підбуцька Н.В. Вимоги до інженера-професіонала. Конфліктне спілкування в інженерній діяльності: навч. посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2014. 293 с.
270. Романовський О.Г. Необхідність реструктуризації вищої інженерної освіти відповідно до потреб національної економіки. Інженерна освіта на межі століття: традиції, проблеми, перспективи. Харків: ХДПУ. 2000. С. 3–7.
271. Романовський О.Г. Про підвищення ролі особистості викладача у процесі підготовки гуманітарно-технічної еліти в умовах інноваційного

розвитку сучасної вищої школи. Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ «ХПІ», 2010. № 3. С. 3–12.

272. Романовський О.Г. Якість підготовки фахівців і формування національної еліти як проблеми філософії освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. 2009. № 1. С. 3–9.

273. Романов А.Д. Паровозы Электронный ресурс: курс, преподаваемый в Институте Инженеров Путей Сообщения императора Александра I. 2-е изд., испр. и доп. Санкт-Петербург: Тов. Художественной Печати, 1900. 80 МБ.

274. Романов Н.О. Розвиток професійної освіти в східноукраїнському регіоні в другій половині XIX – першій половині XX століття: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 2012. 20 с.

275. Росляков О.Є., Петров В.Г., Вигдорчик М.І. Аналіз особистості студентів-залізничників та їхньої готовності до майбутньої професійної діяльності. Нові технології – залізничному транспорту: підготовка фахівців, організація процесу перевезення, експлуатація технічних засобів: зб. наук. ст. з міжнар. участю. Омськ: ОмГУПС, 2000. С. 130–133.

276. Русановский В. Научный облик университета. Высшее образование в России. 2006. № 8. С. 105–113.

277. Рыкачев В. Железные дороги – новый род оружия против неприятеля: Очерки военно-железнодорожного дѣла. (Опыт характеристики современного положения военно-железнодорожного вопроса). Харбинь, 1909 – С. 1–115.

278. Ряппо Я.П. Реформа высшей школы на Украине в годы революции (1920–1924 гг.): сб. ст. и докладов. Харьков, 1925. С. 5.

279. Саух П.Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 382 с.

280. Сборник Института инженеров путей сообщения Императора Александра I. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлих, 1898. Вып. XLVIII (48): Съ картою, 36 фототипиями и 129 рисунками въ текстѣ. С. 46–48.

281. Свідзинський А.В. Синергетична концепція культури. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 696 с.

282. Селевко Г. Компетентности и их классификация. Народное образование. 2004. № 4. С. 138–143.

283. Середа В.Ю., Теслюк С.С. До питання про гуманітаризацію і гуманізацію інженерної освіти. Інженерна освіта на межі століть: традиції, проблеми, перспективи. Харків: ХДПУ, 2000. С. 32–33.

284. Синцеров Л.М. Революция на транспорте и образование мирового хозяйства. География. 2010. № 3. С. 3–8.

285. Сисоева С.О. Творчий розвиток фахівця в умовах магістратури: монографія. Київ: ЕДЕЛЬВЕЙС, 2014. 400 с.

286. Сікорський П. Принципи кредитно-модульної технології навчання. Вища школа. 2004. № 4. С. 69–76.

287. Смолінчук Л. Підготовка вчителів до роботи з обдарованими дітьми. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 6. С. 103–108.

288. Соколовська Н.С. Сучасне становище залізничної галузі і соціально економічна трансформація. Залізничний транспорт України. 2003. № 3. С. 2.
289. Соловьева А.М. Железнодорожный транспорт в России во второй половине XIX века. Москва, 1975. 315 с.
290. Солодков В. Еліта суспільства як об'єкт і предмет соціального інституту освіти. Післядипломна освіта в Україні. 2015. № 2. С. 12–22.
291. Sommerwyl I. Инженерия программного обеспечения / пер. с англ. А.А. Минько. Москва: Вильямс, 2002. 624 с.
292. Список личного состава Министерства путей сообщения. Центральные и местные учреждения. Санкт-Петербург (Петроград): Издание Канцелярии Министерства, 1916. С. 2–4.
293. Степаненко І.В. Філософсько-категорійний статус духовності: проблеми та наближення. Філософсько-антропологічні студії. Київ: Стило, 2003. С. 409–412.
294. Степашко В. Моделювання наукової діяльності викладацького персоналу вищих навчальних закладів в умовах трансформації системи освіти. Вісник Черкаського університету. 2007. Вип. 104. С. 112–122.
295. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2632-17>.
296. Стратегія розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року. URL: <http://www.uz.gov.ua/?m=all.structure.tomorrow&lng=uk>.
297. Студент революции. 1922. № 1. С. 6.
298. Суліма Є. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу. Вища школа. 2010. № 11. С. 5–13.
299. Сухомлинська О. Історико-педагогічний процес в Україні: регіональний вимір. Шлях освіти. 2007. № 2 (44). С. 42–49.
300. Сухомлинська О. Проблеми розвитку особистості в історичному контексті психології та педагогіки. Шлях освіти. 2005. № 1. С. 41–45.
301. Сушенцева Л.І. Формування ключових компетенцій учнів ПТНЗ засобами спеціального курсу «Основи професійної мобільності». Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів, 2012. № 2. С. 22–31.
302. Сущенко Р.В. Фактори впливу ВТНЗ на професіоналізацію майбутніх працівників залізничної галузі. Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: матеріали III Всеукр. наук. конфер. з міжнарод. участю (Дніпропетровськ, 20 грудня 2013 р.): у 5 ч. Дніпропетровськ: ГОВ «Інновація», 2013. Ч. 2. С. 46–47.
303. Сущенко Р.В. Цілі та цінності сучасної професійної підготовки інженерів залізничного транспорту. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2015. Вип. 40 (93). С. 273–280.
304. Сущенко Т. І. Важливі тенденції суспільного розвитку та їх вплив на посилення педагогізації освітніх процесів. Педагогіка формування

творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2014. Вип. 35 (88). С. 323–331.

305. Сущенко Т.І. Дидактичні цінності сучасного педагогічного процесу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2014. Вип. 37 (90). С. 388–398.

306. Сущенко Т.І. Сучасна філософія освіти про роль вищої школи у світовому соціокультурному просторі. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2013. № 3. С. 94–101.

307. Сущенко Т.І. Педагогічний вплив на гуманізацію професійної підготовки залізничних кадрів: теоретичний аспект. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2017. Вип. 54 (107). С. 240–251.

308. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний: Психологические основы. 2-е изд. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1984. 347 с.

309. Тимонов В.Е. Международная ассоциация железнодорожных конгрессов. Сб. трудов ЛИИЖТа, 1928. Вип. 97. С. 4.

310. Товажнянський Л., Романовський О., Пономарьов О. Особисто орієнтоване проектування системи підготовки національної гуманітарно-технічної еліти. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 3. С. 40–49.

311. Толстова А.В., Шершень М.П. Програма молодіжної політики залізниці – основа залучення молодих фахівців та їх адаптації на залізницях України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 42. С. 179–182.

312. Томін Ю.С., Романишин Ю.О., Коритко Р.Ф., Парашак І.М. Перша колія: до 150-річчя Львівської залізниці. Львів: ЗУКЦ, 2011. 496 с.

313. Транспортна стратегія України на період до 2020 року: Розпорядження КМ. Офіційний вісник України. 2010. № 92. Ч. 2. Ст. 3280. С. 545–553.

314. Третьякова Л.В. Использование информационных и коммуникационных технологий в учебном процессе при подготовке инженеров железнодорожного транспорта. Ученые записки. Москва: ИИО РАО, 2002. Вип. 7. С. 124–127.

315. Третьяченко В.В. Колективні суб'єкти управління: формування, розвиток та психологічна підготовка. Київ: Стило, 1997. 585 с.

316. Трубецкой Е.Н. Университетский вопрос. Право. 1904. № 50. С. 26–29.

317. Труды организационного комитета съезда русских деятелей по техническому и профессиональному образованию в России. 5 секция. Средние и низшие технические училища Министерства Путей Сообщения. Санкт-Петербург, 1890. С. 9.

318. Указатель к журналу «Известия Собрания инженеров путей сообщения»: 1862–1918 гг.: Рукопись. Ч. I, II. НТБ ПГУПС.

319. Українська Галичина і Австрія: історичний нарис. 2-ге вид., випр. Львів: Австрійське Консульство у Львові, 2007. 20 с.

320. Учебное дело на Екатерининской железной дороге / печатано по распоряжению Управления Екатерининской жел. дор. Екатеринославль, 1905. С. 1–39.

321. Ушинский К.Д. Собрание сочинений. Москва; Ленинград, 1948. Т. 3. С. 596.

322. Фармаковский В.В. Курсъ тяги и подвижного состава: Лекції читанныя на Инженерномъ отдѣленіи Кіевскаго Политехническаго Института въ 1913–1914 уч. г. 2-е изд. Кіевъ: Изд. Инженернаго Кружка при К.П. И., 1914. С. 77.

323. Фармаковский В.В. Общій расчётъ паровоза и тендера: посobie для студентовъ и инженеровъ. Киев: Лит.-Тип. С.В.Кульженко, 1910. 15,3 МБ.

324. Федоришин Б.О. Проблема особистості і її професійних здібностей в психології професійної орієнтації. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. Вип. 4. С. 112–117.

325. Федоров И., Балтян В. Становление и развитие системы университетского технического образования России. Высшее профессиональное образование – синтез теории и практики: сб. ст. / под ред. М.Б. Сапунова и И.Б. Федорова. Москва: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2009. Ч. 1. С. 57–77.

326. Федорова М.А. Педагогическая синергетика как основа моделирования и реализации деятельности преподавателя высшей школы: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Ставрополь, 2004. 169 с.

327. Филиппов Н.Г. Научно-технические общества России (1866–1917). Москва, 1975. 213 с.

328. Философия науки: проблемы и перспективы (материалы «круглого стола»). Вопросы философии. 2006. № 10. С. 5–44.

329. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Абріс, 2002. 742 с.

330. Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе. методология, цели и содержание, творчество. М.: Изд. центр «Академия», 2002. 224 с.

331. Хамуляк О.Й. Періодизація професійної підготовки фахівців залізничного транспорту в системі ПТНЗ. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ; Вінниця: Планер, 2011. Вип. 28. 529 с.

332. ЦДІА України. Ф. 442. Оп. 596. Спр. 50. Арк. 17.

333. ЦДІА України. Ф. 707. Оп. 221. Спр. 97. Арк. 2–7.

334. ЦДІА України. Ф. 707. Оп. 225. Спр. 196. Арк. 13.
335. ЦДІА України. Ф. 730. Оп. 1. Спр. 205. Арк. 12–16.
336. Чепіль М. М. Теорія і практика формування національної свідомості дітей та молоді Галичини (друга половина XIX ст. – 1939 р.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук 13.00.01. Харків, 2001. 31 с.
337. Черепашук А.А. Формування мотивації навчання студентів технічних спеціальностей засобами історіографії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2010. 20 с.
338. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 437 с.
339. Чухно А.А. Внесок вчених-залізничників у перемогу у великій вітчизняній війні. Історія народного господарства та економічної думки України: зб. наук. пр. Київ, 2009. Ч. 1. С. 5–12.
340. Шайнер А.І. Становлення й розвиток системи торгівельного шкільництва Другої Речі Посполитої у міжвоєнний період (до питання нормативно-правових та організаційних аспектів функціонування комерційних навчальних закладів Східної Галичини). Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота / редкол.: І.В. Козубовська (гол. ред.) та ін. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2011. Вип. 20. С. 181–183.
341. Шаргун Т.А. Влияние основных событий в железнодорожной отрасли на формирование профессиональной подготовки специалистов железнодорожников в Царской России (первая половина XIX ст.). МНІК «Сучасна наука в мережі Internet»: зб. наук. пр.: матеріали XIII Міжнарод. наук. інтернет-конф. (м. Київ, 20–22 лютого 2017 р.). Київ: ТК Меганом, 2017. С. 43–52.
342. Шаргун Т.А. Гуманизация как составляющая профессиональной подготовки будущих специалистов железнодорожного транспорта (конец XX – начало XXI столетия). Категория «социального» в современной педагогике и психологии: материалы 2-й науч.-практ. конф. (заочной) с международ. участием, 2–3 апреля 2014 г.: в 2 ч. / отв. ред. А.Ю. Нагорнова. Ульяновск: SIMJET, 2014. Ч. 1. С. 514–519.
343. Шаргун Т.А. Проблема профессиональной подготовки специалистов железнодорожного транспорта в XX – начале XXI столетия. Молодой учёный. 2013. № 9 (56). С. 424–427.
344. Шаргун Т.О. Актуальність проблеми підготовки фахівців середньої ланки для залізничної галузі в Україні на початку XX століття. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2016. Вип. 51 (104). С. 43–53.
345. Шаргун Т.О. Базові положення підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні у 20–30-х роках XX століття. МНПІК Науковий потенціал 2014: зб. наук. пр.: матеріали десятої Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 25–27 березня 2014 р.). Київ: ТОВ ТК Меганом. 2014. С. 98–104.

346. Шаргун Т.О. Витоки професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю в Україні (перша половина XIX століття). Науковий огляд. 2014. № 5 (6). С. 128–138.

347. Шаргун Т.О. Генеза професійно-особистісного розвитку інженера протягом XIX – XX століть (6.3). Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів : монографія / за ред. Ю. М. Козловського. Львів: вид-во Львівської політехніки, 2017. С. 305–319.

348. Шаргун Т.О. Гуманізація професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту (кінець XX – початок XXI століття). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя, 2013. Вип. 29 (82). С. 102–108.

349. Шаргун Т.О. Гуманізація професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту. Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту: тези доповідей 75 Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 14–15 травня 2015 р.). Дніпропетровськ: Вид-во ДНУЗТ, 2015. С. 466–468.

350. Шаргун Т.О. Досвід підготовки інженерів залізничного транспорту у провідних навчальних закладах України на початку XX століття. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. Харків, 2016. № 52–53. С. 166–173.

351. Шаргун Т.О. Досвід підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні постановка проблеми. Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. Вип. 627. С. 165–171.

352. Шаргун Т.О. Загальнопедагогічний аспект класифікації історичних джерел професійної підготовки майбутніх залізничників. *Pedagogika. Współczesne tendencje w nauce i edukacji: Zbiór artykułów naukowych Konferencji Międzynarodowej Naukowo Praktycznej* (Kraków 30.10.2016–31.10.2016). Warszawa: Sp. z o. o. «Diamond trading tour», 2016. S. 115–118.

353. Шаргун Т.О. Значення початкової галузевої освіти у загальній системі підготовки фахівців залізничної галузі в Україні на початку XX ст. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2017. Вип. 2. С. 143–148.

354. Шаргун Т.О. Інноваційні підходи у викладанні іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах. Гуманітаризація вищої освіти: матеріали між народ. наук. конф. (м. Дніпропетровськ, 29–30 листопада 2007 р.). Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2007. С. 104–105.

355. Шаргун Т.О. Історико-педагогічний підхід до професійної підготовки фахівців залізничного транспорту. Соціально-педагогічна парадигма виховання: сутність та шляхи реалізації: тези доповідей

Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Ніжин, 25–26 вересня 2014 р.). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 204–206.

356. Шаргун Т.О. Історичний аспект підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні (XX – початок XXI століття). Молодь і ринок. 2012. № 11 (94). С. 64–68.

357. Шаргун Т.О. Історичний аспект підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні (XX – початок XXI століття) методологічний підхід. Педагогічні та психологічні науки: виклики і сьогодення: зб. тез наук. робіт учасників Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 8 серпня 2014 р.). Київ: ГО «Київ. наук. організація педагогіки та психології», 2014. С. 75–77.

358. Шаргун Т.О. Історичний аспект підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні (XX – початок XXI століття) методологічний підхід. Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: матеріали між народ. наук.-практ. конф. (м. Київ, Україна, 3–4 лютого 2017 р.). Київ: ГО «Київ. наук. організація педагогіки та психології», 2017. С. 28–30.

359. Шаргун Т.О. Історичний аспект підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні (XX – початок XXI століття). Молодь і ринок. 2012. № 11 (94). С. 64–68.

360. Шаргун Т.О. Історичний досвід забезпечення кадрового потенціалу у залізничній галузі в Україні у XIX ст. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 13. Проблеми трудової та професійної підготовки: зб. наук. пр. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Вип. 9. С. 95–99.

361. Шаргун Т.О. Компетентнісний підхід в навчанні фахівців залізничного транспорту. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2008. № 2. С. 73–80.

362. Шаргун Т.О. Концептуальний підхід до історичного досвіду професійної підготовки фахівців залізничного транспорту (XX – початок XXI століття). Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. пр. / ред. кол.: Н.В. Гузій (відп. ред.). Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. Вип. 24 (34). С. 80–85.

363. Шаргун Т.О. Моделювання процесу вивчення професійних дисциплін іноземними мовами у підготовці майбутніх інженерів. Теорія і практика управління соціальними системами. 2008. № 1. С. 73–78.

364. Шаргун Т.О. Освітні концепції другої половини XIX–XX століття у підготовці фахівців залізничного транспорту. Особистість в екстремальних умовах: зб. ст. VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнарод. участю (м. Львів, 20 травня 2015 р.). Львів: ЛДУ БЖД, 2015. С. 331–335.

365. Шаргун Т.О. Основні напрями формування професійної компетентності майбутніх інженерів залізничного транспорту. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Київ: Вінниця, 2008. Вип. 17. С. 460–464.

366. Шаргун Т.О. Особливості використання інформаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців залізничного транспорту. Педагогічні та психологічні науки: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень: зб. наук. робіт учасників Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17–18 жовтня 2014 р.). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2014. С. 92–95.

367. Шаргун Т.О. Особливості підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні у 20–30-х рр. ХХ ст. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя, 2013. Вип. 28 (81). С. 46–52.

368. Шаргун Т.О. Особливості становлення залізничної галузі у першій половині ХІХ ст. у Західній Україні за часів Австро-Угорської доби. Педагогічні науки: зб. наук. пр. Херсон: Гельветика, 2017. № 76. Вип. LXXVI. Т. 1. С. 73–77.

369. Шаргун Т.О. Педагогічні аспекти класифікації історичних джерел щодо професійної підготовки майбутніх залізничників. Теорія і практика освіти в сучасному світі: матеріали ІІ Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 12–13 грудня 2014 р.). Херсон: Гельветика, 2014. С. 55–58.

370. Шаргун Т.О. Періодизація в історії підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні. Людина і світова глобалізація: перспективи та межі розвитку: тези Міжнарод. наук. конф. Дніпропетр. нац. ун-ту заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна (м. Дніпропетровськ, 21–22 листопада 2013 р.). Дніпропетровськ: Вид-во ДНУЗТ ім. акад. В. Лазаряна, 2013. С. 50–51.

371. Шаргун Т.О. Періодизація історичного розвитку підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні (ХІХ – початок ХХ століття). Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 34. С. 319–325.

372. Шаргун Т.О. Перший етап формування кадрового потенціалу вітчизняної залізничної галузі (перша половина ХІХ століття). Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у ХХІ ст.: зб. тез наук. робіт учасників Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Львів, 27–28 січня 2017 р.). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2017. С. 121–123.

373. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного транспорту в контексті основних концепцій навчання другої половини ХІХ та ХХ століття. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ; Вінниця: Планер, 2014. Вип. 39. С. 475–480.

374. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного профілю в Україні. Історична спадщина: матеріали елективного курсу. Серія: Австро-Угорська та польська доба. Львів: СПОЛОМ, 2016. 40 с.

375. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного профілю в Україні. Історична спадщина : матеріали елективного курсу. Серія: Наддніпрянська Україна. Львів: СПОЛОМ, 2015. 36 с.

376. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного профілю в Україні. Історична спадщина : матеріали елективного курсу. Серія: Педагогічні аспекти класифікації історичних джерел професійної підготовки майбутніх залізничників в Україні. Львів: СПОЛОМ, 2015. 20 с.

377. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного транспорту в Україні: історичний досвід та перспективи. Науковий вісник інноваційних технологій: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. «Парадигми сучасної освіти і науки: теорія, методика, практика» (м. Кіровоград, Україна, 12 листопада 2013 р.). Кіровоград: Наук.-дослід. центр інноваційних технологій, 2013. № 2 (4). С. 184–189.

378. Шаргун Т.О. Підготовка фахівців залізничного транспорту у Західній Україні за часів Австро-Угорської доби (друга половина XIX – початок XX ст.). Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. № 6 (69). С. 354–361.

379. Шаргун Т.О. Полілінгвальний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців залізничного транспорту. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету, 2008 № 4. С. 59–62.

380. Шаргун Т.О. Порівняльний аналіз системи підготовки фахівців для залізничної галузі у XIX – на початку XX ст. у Наддніпрянській та Західній Україні. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І.Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2017. Вип. 54 (107). С. 74–82.

381. Шаргун Т.О. Проблема підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в Україні: досвід і перспективи. Людина і світова глобалізація: перспективи та межі розвитку: тези Міжнарод. наук. конф. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В.Лазаряна (м. Дніпропетровськ, 22–23 листопада 2012 р.). Дніпропетровськ: Вид-во ДНУЗТ ім. акад. В.Лазаряна, 2012. С. 85–86.

382. Шаргун Т.О. Проблема підготовки фахівців залізничного транспорту в умовах інформаційного суспільства кінця XX – початку XXI століття. Вища освіта України: теоретичний та наук.-метод. часопис. 2013. № 3 (50). Додаток 1: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Київ: Ялта, 2013. Т. 2. С. 249–252.

383. Шаргун Т.О. Проблема підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні на сучасному етапі. Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.: зб. тез наук. робіт учасників Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Львів, 30–31 січня 2015 р.). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2015. С. 93–95.

384. Шаргун Т.О. Проблеми становлення професійної підготовки фахівців залізничного профілю в Україні (друга половина XIX століття). *Pedagogika. Badania podstawowe i stosowane: wyzwania i wyniki: Zbiór*

artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo Praktycznej (Gdańsk 30.05.2017–31.05.2017). Warszawa: Sp. z o. o. «Diamond trading tour», 2017. S. 28–32.

385. Шаргун Т.О. Проблеми формування професійної компетентності майбутніх інженерів у професійній педагогіці. Проблеми підготовки педагога професійного навчання: теорія і практика: матеріали всеукр. наук.-метод. конф. (м. Кривий Ріг, 19–22 листопада 2007 р.). Кривий Ріг, 2007. С. 90–92.

386. Шаргун Т.О. Професійна підготовка майбутніх залізничників: педагогічні аспекти класифікації історичних джерел. Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. Вип. 23. С. 307–314.

387. Шаргун Т.О. Роль провідних вищих технічних навчальних закладів у становленні транспортної науки в Україні (XIX – початок XX ст.). Педагогічні науки: зб. наук. пр. Херсон: Гельветика, 2016. № 74. Вип. LXXIV. Т. 1. С. 75–80.

388. Шаргун Т.О. Система підготовки фахівців залізничного транспорту в Україні за часів Царської Росії (1900–1917 рр.). Педагогічні науки: зб. наук. пр. Херсон: Гельветика, 2016. № 73. Вип. LXXIII. Т. 1. С. 40–44.

389. Шаргун Т.О. Стан підготовки фахівців залізничного транспорту та розвиток залізничної галузі у Західній Україні за часів Польської доби (1919–1939 рр.). Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 35. С. 327–334.

390. Шаргун Т.О. Становлення підготовки фахівців для залізничної галузі в першій половині XIX ст. у Західній Україні за часів Австро-Угорської доби. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.. Запоріжжя: КПУ, 2017. Вип. 53 (106). С. 46–54.

391. Шаргун Т.О. Становлення професійної підготовки інженерів залізничного профілю в Україні (друга половина XIX століття). Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2–3 червня 2017 року). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2017. С. 9–12.

392. Шаргун Т.О. Становлення професійної підготовки фахівців залізничного профілю в Україні (друга половина XIX століття). Молодий вчений. 2015. № 2 (17) лютий. Ч. IV. С. 144–150.

393. Шаргун Т.О. Формування професійної компетентності майбутніх інженерів як педагогічна проблема. Освітня обрії: реалії та перспективи: зб. наук. пр. Київ: ПЕТО. 2007. С. 151–155.

394. Шаргун Т.О. Формування професійної компетентності у майбутніх фахівців залізничного транспорту у процесі професійної підготовки. Інтегративні процеси у професійній освіті: Львівська наукова

школа: зб. наук. пр. / укл.: Б.Т. Каменський, І.Я. Пастирська. Львів: Сполом, 2010. С. 134–140.

395. Шаригіна О.А. Історія Одеської залізниці (друга половина XIX – початок XX століття). Українознавство: теорія, методологія, практика: зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. «Українознавство в системі освіти і науки». Київ: НДІ, 2009. Т. XXIV. С. 220–229.

396. Шевнюк О.Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя: теорія і практика. Київ: Вид-во нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2003. 232 с.

397. Шоробура І.М. Соціалізація старшокласників у процесі вивчення гуманітарних предметів: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2001. 19 с.

398. Шубас М.Л. Инженерное мышление и научно-технический прогресс. Стиль мышления, картина мира, мировоззрение. Вильнюс, 1982. С. 71.

399. Щадриков В.Д. Введение в психологию: способности человека. Москва: Логос, 2002. 160 с.

400. Юдин Э.Г. Методология науки. Системность. Деятельность. Москва, 1997. С. 64–66.

401. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 338 с.

402. Ящук І.П. Теорія та практика виховання студентської молоді вищих педагогічних навчальних закладів України (1920–1991 рр.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 2011. 44 с.

403. Bing G. Ein Eisenbahn-Programm. Wien: Lehmann & Wentzel Buchhandlung für Technik und Kunst, 1875. S. 5–9.

404. Dessauer F. Technische Kultur. Sechs Essays von Friedrich Dessauer Kempfen und München: Verlag der Jos. Kösel'schen Buchhandlung, 1908. S. 1–57.

405. Die Österreichischen Universitätsgesetze Wien. 1906. 1063 S.

406. Dr. Foerster Fr.W. Foerster Technik und Ethik. Eine kulturwissenschaftliche Studie. Leipzig: Verlag von Arthur Felix, 1905. S. 1–36.

407. Dr. Kukula R., Trübner K. Minerva. Jahrbuch der gelehrten Welt. Fünfter Jahrgang 1895–1896. Strassburg: Verlag von Karl J. Trübner. 1896. S. 870–871.

408. Dr. W. Koch u. Opitz C. Eisenbahn- und Verkehrs-Atlas von Europa. Eisenbahnverkehrshandbuch (Beamten Ausgabe) / verlag von J.J. Arnd. Leipzig. 1910. S. 232.

409. Entwurf eines Organisations Statutes für das k. k. polytechnische Institut in Lemberg. Lemberg, 1866. 29 S.

410. Freyer W. Das Buch der Berufe. Ein Führer und Berater bei der Berufswahl. III Der Ingenieur. Hannover: Verlag von Gebrüder Jänecke, 1900. 218 S.

411. Galicyjska kolej Karola Ludwika. Koncesye C.K. uprzywilejowanej. Wien, 1857. S. 1–10.

412. Gesetz des Organisches Statut für die k. k. technische Hochschule in Wien. Wien: Verlag der k. k. technische Hochschule, 1875. 23 S.

413. Gostkowski R. Oswietlanie pociągów kolejowych. Dzwignia. 1879. S. 75.

414. Graf Czernin Rudolf Aufgaben und Ziele des k. k. Eisenbahnministeriums. Kritische Betrachtungen über die Eisenbahnen in Österreich. Wien Buchhandlung der Akademie der Wissenschaften. 1902. 312 S.

415. Siegmann J. et al. Der Eisenbahningenieur. 1998. № 9. S. 119–122.

416. Hausmann G. Universität und städtische Gesellschaft in Odessa, 1865–1917: Soziale und nationale Selbstorganisation an der Peripherie des Zarenreiches. Stutgart, 1998. S. 475–585.

417. Hauswald E. Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej. Odbitka z Czasopisma technicznego. Lwów, 1929. S. 1–11.

418. Hauswald Edwin Zasady kształcenia techników. Lwów, 1910. 67 s.

419. Karmarsch K. Geschichte der Technologie seit der Mitte des achtzehnten Jahrhunderts. Herausgegeben durch die Historische Commission bei der Königl. Academie der Wissenschaften (auf Verlassung und mit Unterstützung seiner Majestät der Königs von Bayern Maximilian II). München, 1872. S. 36–914.

420. Kassow S.D. Students, Professors and the State in Tsarist Russia. Berkeley, 1989. P. 37–46.

421. Kassow S. Professionalism Among University Professors. Russia's Missing Middle Class: The Professionals in Russian History. P. 197–222.

422. Katalog biblioteki Politechniki Lwowskiej. Część IV L. I. 14.001–26.000. Nakładem Szkoły Politechnicznej, Lwów, 1928. S. 1–349.

423. Laudien K., Schmicker F. Die Praktische Arbeit. Wegweiser für die praktische Ausbildung der Studierenden an technischen Hochschulen und höheren Maschinenbauschulen. Verlagbuchhandlung, Leipzig, 1930. 66 S.

424. Maurer T. Universitätsprofessoren im Russischen Reich. Professionen im modernen Osteuropa / Ch. McClelland, St. Merl, H. Siegrist (Hrsg.). Giessen, 1995. S. 280–310.

425. McClelland J. Autocrats and Academics: Education, Culture and Society in Tsarist Russia. Chicago, 1979. P. 76–79.

426. Pankle I.D. The Russian system of shop-work instruction for engineers and machinists. Boston, 1876.

427. Politechnika Lwowska. Jej stan obecny i potrzeby. Lwów: Wydano staraniem grona profesorów, 1932. S. 1–175.

428. Poplawski Z. Zarys dziejów Uczelni. Politechnika Lwowska. 1844–1945. Wrocław, 1993. S. 13.

429. Postanowienia i przepisy dla słuchaczów c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie. Lwów: Nakł. c. k. Szkoły politechnicznej, 1898. 85 s.

430. Program C.K. Akademii Technicznej Lwowskiej na półrocze letnie roku naukowego 1873. Lwów: Nakładem c. k. Akademii technicznej, 1873. 29 s.

431. Program Politechniki Lwowskiej na rok akademicki 1939/40 LXVII. Lwów: Wydawca Politechnika Lwowska, 1939. 282 s.

432. Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1922/23. L. we Lwowie nakładem Politechniki. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1922. S. 12–153.

433. Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1923/24. LI. we Lwowie nakładem Politechniki. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1923. 156 s.

434. Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1926/27. LIV. we Lwowie nakładem Politechniki. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1926. 211 s.

435. Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1938/39. LXVI. we Lwowie nakładem Politechniki Lwowskiej, 1938. 256 s.

436. Program Szkoły Politechnicznej we Lwowie na rok naukowy 1902/03. XXXI. we Lwowie nakładem Szkoły Politechnicznej. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1902. S. 1–41.

437. Program Szkoły Politechnicznej we Lwowie na rok naukowy 1909/10. XXXVIII. we Lwowie nakładem Szkoły Politechnicznej. Z.I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1909. S. 20–92.

438. Program Szkoły Politechnicznej we Lwowie na rok naukowy 1910/11. XXXIX. we Lwowie nakładem Szkoły Politechnicznej. Z.I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1910. S. 28–105.

439. Program Szkoły Politechnicznej we Lwowie na rok naukowy 1916/17. XLIV. we Lwowie nakładem Szkoły Politechnicznej. Z.I. Związkowa drukarnia we Lwowie, 1916. S. 32–71.

440. Program Szkoły Politechnicznej we Lwowie na rok naukowy 1920/21. we Lwowie nakładem Szkoły Politechnicznej. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego L. 4., 1920. 87 s.

441. Riedler A. Zur Frage der Ingenieur Erziehung. Berlin: Verlag von Leonhard Simion, 1895. S. 1–35.

442. Schanz P. Universität und Technische Hochschule. Rede gehalten bei der akademischen Preisverleihung an der Universität zu Tübingen. Stuttgart und Wien, 1899. S. 1–35.

443. Schoen Joh. G. Die Technische Hochschulen und deren Organisation in Österreich. Leipzig: Verlag von E.L. Morgenstern, 1882. S. 1–25.

444. Shargun T.A. Conceptual Aspect of Studying the Historical Experience of the Railway Transport Specialists' Vocational Training (XX – Beginning of the XXI century). Be Smart: International scientific-practical web-congress of pedagogues and psychologists (the 17–18th of February, 2015, Geneva). Geneva (Switzerland)^ Publishing Center of the European Association of pedagogues and psychologists «Science», 2015. Vol. 1. P. 49–54.

445. Shargun T.A. The Main Trends of Information Technologies Using in the Vocational Training of the Railway Transport Specialists (End of the XX – Beginning of the XXI Century). The Unity of Science: International scientific professional periodical journal / Publishing office Friedrichstraße 10. Vienna, Austria, 2015. Vol. 2. P. 31–34.

446. Spearman C. General Intelligence, objectively determined and measured // Amer. J. of Psychology. – 1904. – Vol. 15. – P. 201–293.

447. Sprawozdanie komisji wyznaczonej przez Sejm do wypracowania projektu kolei żelaznych w Galicyi. Lwow, 1842. S. 1–5.

448. Strach H. Geschichte der Eisenbahnen der Österreichisch-Ungarischen Monarchie. I. Band. I. Theil. Wien, Teschen, Leipzig: Karl Prochaska, 1866. S. 438–498.

449. Über die Methoden des Unterrichts auf der Technischen Hochschule. Rede gehalten bei dem Festakte in der Aula zur Feier der Einweihung der neuen Gebäude der Großherzoglichen Technischen Hochschule zu Darmstadt am 28. Oktober 1895 von dem Rektor Professor Dr. Richard Lepsius Geheimer Hofrat. Darmstadt: Verlag von Arnold Bergstraesser, 1895. S. 1–21.

450. Wilhelm Exner Studien über die Verwaltung des Eisenbahnwesens Mitteleuropäischer Staaten. Wien: Druck und Verlag von Otto Maaß Söhne. 1906. S. 126–138.

451. Zajqczkowski W.C.K. Szkoła Politechniczna we Lwowie: rys historyczny jej zalozenia i rozwoju, tudziez stan jej obecny. Lwow: Nakladem Szkoły Politechnicznej, 1894. 170 s.

452. Zielinski B. Najaktualniejszy temat w sprawie kolei Lwow-Stojanow-Luck. Glos Lwowa. 1928. № 5(31). 9 stycznia. S. 3.

Наукове видання

Шаргун Тетяна Олексіївна

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
В УКРАЇНІ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)**

Монографія

Авторська редакція

Відповідальний за випуск Борис Корпан

Підписано до друку 27.09.2017. Формат 60х84/16
Гарн. Times New Roman. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 26,27.
Наклад 300 прим. Зам. № 27/09.

Видавництво „Сполом”, 79008 Україна, м. Львів, вул. Краківська, 9
Тел./факс (380-32) 297-55-47, E-mail: spolom_lviv@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності:
серія ДК, № 2038 від 02.02.2005 р.

Друк ФОП Корпан Б.І.
Львівська обл., Пустомитівський р-н., с Давидів, вул. Чорновола 18
Ел. пошта: bkorpan@ukr.net, тел. (067) 67-44-446
Код ІНДРФО 1948318017, Свідоцтво фізичної особи-підприємця:
В02 № 635667 від 13.09.2007